

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

43

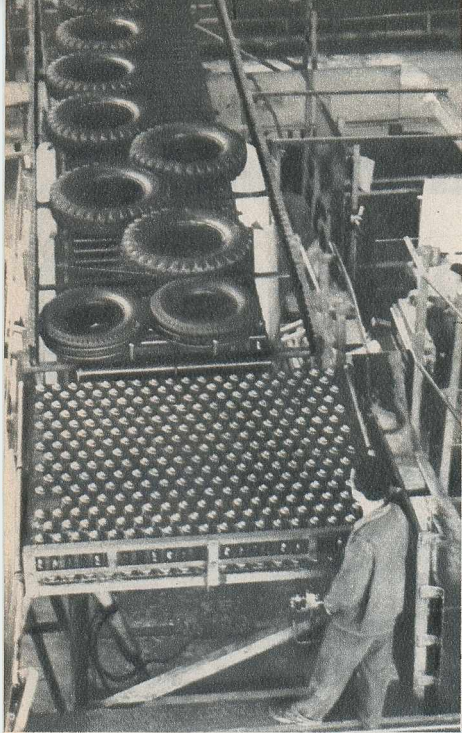
■ LA CUMPĂRĂTURI PRIN ȚARĂ

■ OCEANUL ÎNVINS

■ Pele: 34/34

Anul XIV nr. 43 (543) — 23 octombrie 1965

carom 1712

Ultima noutate în domeniul petrochimiei românești este realizarea cauciucului sintetic rezistent la lumină. Rețeta și tehnologia acestuia sînt creația unui colectiv de la combinatul din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Avînd particularitatea de a nu se decolora, noul produs a atras

curier

atenția specialiștilor din numeroase ramuri industriale. Experimentările au dovedit între altele posibilitatea de a se obține un cauciuc foarte variat, colorat, crescînd prin aceasta posibilitățile de utilizare în diverse ramuri de producție — în industria automobilelor, la încălzăminte, confecții, obiecte de uz casnic, utilaje medicale și de laborator etc.

Sub denumirea *Carom 1712*, a început a fi produs de curînd, tot la combinatul de pe Valea Troțușului, și un sortiment nou de cauciuc, cu adaos de ulei. Trei avantaje marchează îndeosebi valoarea acestuia: folosirea uleiului rezidual, care rămînea pînă acum fără utilizare, ușurința deosebită de a fi prelucrat în industria anvelopelor și rezistența la uzură.

Noile produse atestă încă o dată inventivitatea chimiștilor noștri într-un domeniu ale cărui începuturi au dată recentă, căci, la noi cultura de *haeoa* nu se practică în plantații, ci are rădăcinile adînc înfipte în inima petrolului și gazelor naturale; este industria cauciucului sintetic, apărută pe meleagurile noastre doar cu trei ani în urmă. Producția de cauciuc sintetic românesc își are originea în instalațiile combinatului de pe Valea Troțușului — o imensitate de agregate — toate adunate pe o suprafață nu mai mică de 100 ha. Prin dimensiunile sale, acest gigant, care produce la ficcare 80 de secunde 100 kg de cauciuc, este considerat a fi unul dintre cele mai mari din Europa. Într-un an indicatoarele automate ale agregatelor sale marchează o cantitate de cauciuc din care pot fi făcute 1 600 000 de anvelope pentru echiparea a 250 000 de autocamioane sau 1 700 000 de anvelope pentru 440 000 de tractoare.

Cauciucul românesc, a cărui calitate este unanim recunoscută și-a găsit peste 1 000 de întrebunțări. Principalul consumator de cauciuc sintetic

brut este uzina bucureșteană „Danubiana”, în al cărei palmares s-a înscris cu cîteva zile în urmă un succes deosebit: producerea anvelopei auto cu seria 2 000 000. Adăugăm acestui fapt cîteva amănunte. Cauciucurile care se fabrică acum au o durată de exploatare cu 25 la sută mai mare decît acelea produse anterior, datorită îmbunătățirii tehnologiei. Calitatea bună a anvelopelor caracterizată prin rezistență mare la uzură, elasticitate, plasticitate și omogenitate, purtînd marca „Danubiana”, a deschis drumuri și spre piețe străine. Exportul uzinei a crescut anul acesta cu peste 30 la sută, produsele fiind vîndute pînă în prezent în 24 de țări din Europa, Asia și Africa. Se așteaptă ca, în cursul acestui an, producția noastră națională de cauciuc sintetic să atingă 35 000 tone, iar cea a anvelopelor 1 300 000 de bucăți. Dezvoltarea în continuare a acestei ramuri industriale va face ca — potrivit Directivelor celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. — în 1970 cantitatea de cauciuc sintetic produsă în România să crească de 1,7 ori, iar cea a anvelopelor de 1,5 ori față de nivelul actual.

G. BRĂTESCU

un turist neobișnuit

Acum cîteva zile, în portul Galați a poposit un turist care călătorea cu o ambarcație ciudată. Este vorba de Katić Cvjetan, cetățean iugoslav, care a întreprins o croazieră cu o navă pe care și-a construit-o singur. Katić Cvjetan, în vîrstă de 59 ani, a fost în tinerețea sa marinar-fochist și a ajuns căpitan pe o navă fluvială de 400 CP.

Fiind originar din Neum — localitate vizitată de numeroși turiști — bătrînul lup de... fluviu, s-a gîndit să facă și el o călătorie de plăcere cu mijloace proprii. Astfel și-a construit o barcă de circa 5 metri în care a montat o cabină dintr-o caroserie veche de autobuz și, la 12 iulie 1965, a pornit din Beograd. Visînd necontenit, a trecut prin Cazane și Porțile de Fier și a ajuns, după două luni, în portul Galați. De aici a pornit mai departe pe Dunăre. Itinerarul său cuprinde Delta Dunării, apoi coasta Mării Negre pînă la Odessa și în continuare: Mamaia, Constanța, Varna, Burgas, Istanbul, Pireu, apoi prin Marea Mediterană și Adriatică de unde în cele din urmă se va reîntoarce în patria sa în portul Dubrovnik unde va sosi în vara anului 1968. Evident, pentru călătoria pe mare nu va mai folosi ramele, ci o pînză de 4 mp.

D. ANGHELATO, Brăila

de la arnică la floriten

S-ar părea că în epoca antibioticelor și a tranchilizanților ar trebui să primim, dacă nu cu ironie cel puțin cu îngăduință, ierburile, florile sau semințele de tot felul pe care vracii îndepărtatelor epoci le combinau cu un tainic meșteșug. Dacă bolboroselile vracilor — descîntecele — au intrat în folclor, descoperirile botanico-terapeutice s-au înscris în bătrînele anale ale farmacozei; doar puterea lor magică s-a risipit... Flora continuă și azi să rămînă un neprețuit tezaur și în legătură cu ea se duce o activitate bine organizată și planificată. Magazine specializate desfac toate aceste produse naturale ale florei despre care cumpărătorul știe poate nepermis de puțin.

Cîte plante întrebunțează farmacozei moderne? Evident, nenumărate. Pentru ceaiurile și infuziile care stau la dispoziția fiecăruia în magazine nomenclatorul indică următoarele cifre: 142 sortimente din flora spontană și 52 din culturi organizate. Unele din ele sînt rare și decretate monumente ale naturii, ca gențiana cea cu flori albastre sau galbene de pe crestele alpine, altele se recoltează greu, ca radexul de *Ononis spinosa* (osul iepurelui). Planta aceasta cu miros greu, cu flori trandafirii, are rădăcinile adînc înfipte în pămînt. Sînt plante cu o răspîndire mare dar mediul în care cresc face dificilă culegerea lor. Cine a trecut prin fînațuri a întîlnit deseori o erbacee cu frunze mari și cu flori galbene dispuse într-un spic: *Lumînărica* (*Verbascum thapsus*) sau o plantă cu flori roșietice care, strivită între dinți, are un gust amar: *fierea-pămîntului* (*Erythraea centaureum*).

În ultima vreme cultivarea unora dintre plante se face în mod organizat în culturi. Întreprinderea de plante medicinale din București are contracte importante cu cooperativele de producție din diverse regiuni. Un exemplu: mușețelul care, deși are o mare răspîndire în flora spontană, este cultivat pe 400 ha la Cooperativa de producție din raionul Fetești și pe alte 200 ha în regiunea Ploiești. (Sperăm că anul acesta mușețelul nu va mai fi o raritate în farmacii.) Dar nu numai mușețelul ci și diversele flori — de naibă, gălbenele — sau frunze, cum sînt cele de roiniță (*Melissa officinalis*, o erbacee care are flori albe plăcut mirositoare), de mentă etc. formează plantații. O prelucrare nu prea complicată, dar atentă (florile, frunzele și ierburile se usucă la umbră, rădăcinile la soare) păstrează calitățile intrinsece și curative și colorația. Unele din ele se pulverizează (semințele), altele

se toacă. De-abia de aici începe „vrăjitoria”. Prin diverse amestecuri se formează minunatele și tămăduitoarele ceaiuri, care n-au nimic miraculos în afară de dozarea lor bazată pe cele mai profunde cunoștințe științifice. Căci unorii flori, frunze și rădăcini provenite de la numeroase plante formează o compoziție unică. Un exemplu mai complicat ar fi ceaiul hepatic în compoziția căruia intră: coajă de lemn-ciinesc (*Ligustrum vulgare*), flori de coada-șoricelului (*Achillea millefolium*), frunze de mentă, sunătoare, rostopască (*Chelidonium majus*), volbură, mătase de porumb, măcieș, turită-mare (*Agrimonia eupatoria*) și... rădăcini de pădăie.

Pe lângă nenumăratele ceaiuri, anul acesta întreprinderea de prelucrare a plantelor medicinale din București va lansa pe piață un produs nou: Floriten. Preparat din produse pulverizate foarte fine, plus amidon, Floritenul este un cosmetic vegetal.

I. CORIBAN

prietenul nostru, securitul

Inchipuiți-vă un accident! Un șoc puternic prin întîlnirea nedorită a două autobuze... Geamurile parbrizelor se vor preface, evident, în tîndări. Și totuși nici unul din cei doi șoferi nu va fi vătămat de cioburi. Secretul? Îl deține prietenul nostru, securitul.

Îl întîlnim în transporturi, la ferestrele vagoanelor sau la parbrizele locomotivelor diesel, ale tramvaielor și avioanelor, în televiziune (micul ecran) și în obiecte din imediata noastră apropiere: oglinzi, vitrine de mobilă, elemente ornamentale la scări și balcoane etc.

Ce este acest protector al omului, SECURITUL? Un geam. Dar un geam special (rezistență mecanică de 5-8 ori mai mare, șoc termic la 300° C față de 80-100° C la sticla obișnuită, cioburile produse prin spargere sînt mici: 5-20 mm, rotunjite și netăioase).

Primele încercări pentru obținerea geamului securizat s-au făcut între anii 1880 și 1900 de către francezul La Bastie și germanii Piepper și Siemens, prin încălzirea sticlei pînă aproape de temperatura înmuierii și răcirea ei bruscă la temperatura mediului ambiant.

În zilele noastre s-au realizat mai multe tipuri de instalații și metode pentru producerea securitului (mașini verticale și orizontale, metoda răcirii cu apă sau cu aer etc.).

În general, rezistența la șocul mecanic se probează din timp în timp cu ajutorul unei bile de 0,750 kg care cade pe placa de geam de la 1 500 mm (nu trebuie să se ivească nici o fisură).

Și o noutate: de curînd un grup de ingineri de la fabrica de geamuri din Mediaș au proiectat și executat o originală instalație de securizare, prevăzută cu un ansamblu de automatizare, control și comandă centralizată și dotată cu sisteme de semnalizare optică și acustică; aici se realizează zilnic 200 mp de geam securizat, cu calitate ridicată și pierderi de producție scăzute (sub 5%).

Paul TUTUNGIU

mai multe vitamine

850 000 tone. Aceasta e producția de legume — importantă rezervă de vitamine — pe care trebuie s-o realizăm în primul an al cincinalului, adică în 1966. În procente vorbind, aceasta înseamnă că fondul de stat de legume pentru anul viitor va fi cu circa 20-25% mai mare față de anul 1965. Experiența pozitivă a multor unități agricole socialiste, supusă unei profunde analize la recenta consfătuire organizată de Consiliul Superior al Agriculturii, arată că avem toate condițiile să sporim simțitor producția de legume. Dar, așa cum s-a subliniat la consfătuire, dezvoltarea ascendentă a producției de legume implică o serie de măsuri de care trebuie să se țină seama: concentrarea culturii legumelor în zonele cu perioada cea mai lungă de vegetație, irigarea integrală a suprafețelor legumicole, introducerea tehnicii noi în producția legumicolă.

Avem de pe acum o seamă de succese care se cer dezvoltate în continuare. Printre acestea se numără: extinderea răsadnițelor din prefabricate de beton, a solarelor din material plastic, a mașinilor de mare randament pentru confecționarea ghivecelor nutritive, a aparatelor magneto-diaflux etc. În 1965 s-au făcut progrese în ce privește sortimentul de legume. Au fost introduse în producție încă 30 de soiuri valoroase. Se impune ca sortimentul de soiuri valoroase să fie lărgit în continuare.

Pentru 1966 unitățile agricole socialiste vor primi un sprijin substanțial din partea statului pentru dezvoltarea legumiculturii: cantități sporite de semințe din soiuri valoroase, îngrășăminte chimice, poliethilenă, conducte de irigație, mașini de ghivece nutritive etc.

Există, deci, condiții optime pentru ca legumicultura anului 1966 să fie și mai bogată și mai variată.

G. MUREȘAN

artă românească peste hotare

între două turnee și o premieră

Am întâlnit-o pe artista Magda Ianculescu la repetiția operii „Cosi fan tutte”, de Mozart, în culisele primei noastre scene lirice, cu puțin înainte de a pleca în Berlinul occidental și am regăsit-o în același cadru, la înapoieră, a doua zi după sosire.

— Ce impresie v-a făcut popasul în Berlinul occidental?

— Excelentă. Publicul berlinez este mare iubitor de muzică. Concertul pe care l-am

susținut cu arii din opere ale compozitorilor italieni împreună cu apreciați orchestre simfonice din Berlin a fost urmărit cu un viu interes.

Artista ne face cunoscut faptul că dirijorul concertului a fost Mihai Brediceanu, iar în duetul din „Traviata” l-a avut ca partener pe Dan Iordăchescu.

— Vreau să subliniez primirea caldă, entuziastă aș spune, pe care publicul și colegii germani ne-au făcut-o, ca soli ai artei din România, aplauzele puternice cu care am fost răsplătiți. Am fost solicitată să-mi dau concursul la realizarea unui film pentru televiziune și am acceptat cu plăcere această invitație. În luna decembrie mă așteaptă un nou turneu peste hotare. De astă dată în Belgia, unde voi apărea în patru spectacole cu „Traviata” de Verdi, cîntînd în limba italiană. Dar pînă atunci mă pregătesc în continuare cu emoție pentru premiera din zilele acestea a Teatrului de operă și balet.

Interlocutoarea se referă la spectacolul cu opera „Cosi fan tutte” în care va deține rolul principal și în care — după cum declară Magda Ianculescu — dorește să realizeze o creație demnă de exigența publicului bucureștean.

Sanda NAUMESCU

Ca în fiecare an, la 25 octombrie poporul nostru sărbătorește Ziua Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România, manifestîndu-și astfel dragostea și recunoștința față de cei ce, într-un înalt spirit patriotic, constituie un scut de nădejde al cuceririlor noastre socialiste. În fotografie: tanchiști la o aplicație tactică.

Nora Rottner (România) — Femele neayrő (premiul I).

evantai și coadă de păun. Nici înainte, nici pe urmă, desenele copiilor n-au plentudinea trăirii ca în momentul acestei îmbobociri pe care viitorul adult o va căuta cu neostoit dor în memoria sufletului.

Pe la 8-9 ani, continentul vîrstei își configurează țările, patria desenelor se recunoaște, dintr-o privire, fără etichetă, ca un stil de meșter. Se recunosc desenele copiilor din Ceylon, culori solare și gesturi dansante de culegători ai roadelor; o Japonie din miraje tehnice, caligrafiate în nervuri de stampă și aburi de acuară; o copilărie de pre-

— așa e ciudatul lui poliptic trecut prin baladă și icoană și prin sentimentul solemn al duratei, ca în „Meșterul Manole”. O să fie sau nu „profesionist”, acest — cum se spune — pre-adolescent a pus pe răboj momentul cînd s-a umplut de venerație pentru Voroneț, pentru Țuculescu, pentru omul prezent în toate ca un semn al universului — momentul sintezei trăite de valori umane. Momentul cu care încetează copilăria biologică și începe vîrsta perpetuă a miracolelor: arta.

Anca ARGHIR

campioni de orientare turistică

În apropierea cabanei „Rusu” din Munții Parîngului s-a desfășurat cea de-a doua ediție a campionatului republican de orientare turistică organizat de Comisia centrală de turism și alpinism a U.C.F.S.

La etapa finală au participat

ambasadorii ai candorii

Anvergura expoziției internaționale de desene ale copiilor deschise în sala muzeului „Bucureștii în arta plastică” ne sugerează că inocenta creație e un bastion al emoției estetice simple, paradis regăsit. Douăzeci și șase de țări și-au trimis ambasadorii candorilor. Împărțită pe grupe de vîrstă, ea pe continente, expoziția te obligă la remarcă diletantă despre ontogeneza sensibilității: continentul 3-7 ani, al ingenuității, formează o singură națiune cu un singur dialect: jocul-basm, neastîmpăr, culoare. Laureatului acestei vîrste (Nora Rottner de 7 ani, T. Șetran de 6 ani, copiii țării noastre) au luat premiul pentru cel mai frumos joc.

La 8 ani (hotar convențional, labil) pășim în continentul impresiilor și reflecțiilor despre lume: ochi imens deschiși, ipoteze, metafore, prelucrări de sevă sorbită prin toți porii din realitatea imediată. E vîrsta cînd se trezește simțul realității, deschis în

coace luciditate, ca cea din desenele copiilor din S.U.A., de un prozaism plin de aplomb care te amuză și te neliniștește; copilăria bîntuită de legendare nostalgii a micilor desenatori din Israel; robusta copilărie, bine hrănită din desenele tonice și conștiințioase ale copiilor din Uniunea Sovietică; fantasticul naiv, evident protejat de educatori cu griji speciale, ca o rezervă a candorii. la copiii polonezi etc. etc. Geografie, societate, dinamica diurnă, culoarea nocturnă, eforturile educatorilor, vizitele la muzeu cu școala — o infuzie irizată de impresii din realitate.

În desenele copiilor debordează patriotismul: realitatea are culorile mamei și ale pămîntului natal, culorile zinelor și ale paradisului. Pe harta asta a iubirii, România e marcată cu senul roz și grav al peisajului de pomi și case. Străinii probabil că recunosc aici mireasma pămîntului tandru și ospitalier care-i întîmpină pe aeroportul Băneasa. Maria Havei, Marian Marina, Teodor Colin și alții pictează „o gură de rai”, cu senul naturii și al casei — ca pîinea și sarea. Iura Bălănescu (București), 15 ani, premiul special: un peisaj de citorie

echipele campioane ale celor 16 regiuni ale țării (plus ale orașului București) formate din câte doi sportivi și două sportive.

Probele campionatului au constat din parcurgerea, în condițiile fixate de regulament, a unor trasee de zi și de noapte, diferențiate astfel: traseul de noapte a măsurat 8 km avînd o diferență de nivel de 800 m pentru bărbați și 700 m pentru fete. Traseele de zi au măsurat 15 km cu o diferență de nivel de 600 m (băieți) și, respectiv, 10 km cu 500 m diferență de nivel (fete).

Toate probele s-au caracterizat printr-o luptă aprigă, campionatul republican fiind cîștigat de echipele asociației sportive „Ecranul” din orașul București la fete și „Viitorul” din Tg. Mureș la băieți.

De menționat că echipa cîștigătoare la fete, formată din Georgeta Liță și Mariana Brudan, cucerește pentru a doua oară titlul de campioană republicană de orientare turistică.

Echipa de băieți, formată din Richard Harastazi și Tiberiu Abodi, este pentru prima oară campioană la această nouă și atractivă ramură sportivă.

Gh. CLIBA

das sinfonie orchester berlin

Konzertsaal der Hochschule für Musik - Sonntag, 10. Oktober 1965, 19 Uhr
1. Abonnementskonzert Reihe A

Aus Italiens Meisteroperen

memento

■ La Muzeul de artă: retrospectiva Șirato. Nu o expoziție exhaustivă, ci o selecție care valorifică aportul său original și de actual interes artistic. Ostil impresionismului care spulberă forma în atmosfera luministică, dar năzuind și el la o pictură creată prin lumină, Șirato ajunge să construiască formele din mase colorate în care e încorporată lumina și care delimitează lucrurile prin consistența volumelor cromatice. Obiectul acestei picturi e nu un obiect luminat, ci unul luminos, sursă activă de irradiații. Roșul dus la incandescență din „Circumarese” și „Balerine”, galbe-

ni și oranjul din florile pe fond negru, albul caselor din peisaje sint experiențele acestei alchimii picturale aplicate la evocarea realității. În anticamera sălii de culoare, o colecție de pamflete grafice apărute în presa democratică dinaintea războiului trecut, împotriva politici de asuprire socială. S-ar fi convenit să se prezinte, în vitrine, tipărituri de teorie, critică și confesiune artistică, scrise cu o importanță seriozitate de acest pictor lucid.

■ Galerile de artă din Calea Victoriei. Paul Gherasim: pictură abstractă pe motive de geologie lirică. Sint realmente expresive

prin persuasiunea melodică a formelor ondulate și a tonurilor calde, cele 2-3 pinze închinată fertilității, purtând aluzii cromatice la rodul de poame și poame al pământului; precum și evocarea nostalgic „arheologică” a solului fecund în amintiri.

plastică

■ Foarte nimerită apariția Operele lui Pavel Dan. Editura pentru literatură a realizat un lucru util publicându-le, iar Cornel Regman un meritoriu act de valorificare critică și istorie-literară îngrijindu-se de buna punere în lumină a textelor rămase de la acest mare scriitor, răpus prematur. (Seria „Scriitori români”.)

■ Un succes notabil al Editurii tineretului este, în domeniul prozei, romanul cu aer de fabulă și parabolă Călăul cel bun de Vasile Rebreanu.

■ Harnicul Teodor Virgolici este din nou prezent în librării cu un bun volum de istorie literară. Sint analizați în cartea sa (cum arată și titlul) Doi nuvelești: Em. Gicleanu și I. A. Bassarabescu (Editura pentru literatură). E o carte utilă pentru cunoașterea mai amplă a celor doi scriitori.

■ De reținut în colecția „Cutezătorii” cartea lui Leonida Neam-

Mihail Șolohov

tu: Frumusețea pietrei nevăzute. Poetul calcă pe tărîmul prozei cu o siguranță remarcabilă.

■ Pasionantă cartea lui Alexandru Niculescu despre Individualitatea limbii române între limbile romanică; la baza ei stau o seamă de contribuții gramaticale în acest sens (Editura științifică).

■ De asemenea pasionante însemnările de călătorie ale lui Ptheas, prezentate și comentate de Ferdinand Lallemand și traduse de Anca Balaci. E o întoarcere în timp (cu vreo 2400 de ani în urmă), agreabilă.

■ În coeditare a apărut valoarea lucrare a lui Florea Bobu Florescu despre monumentul de la Adamclisi. Editori: Editura Academiei Republicii Socialiste România și Rudolf Habelt Verlag din Bonn. Titlul în traducerea germană: Das Siegesdenkmal von Adamklissi (Monumentul victoriei de la Adamclisi).

■ Decernarea Premiului Nobel pentru literatură pe anul 1965 prozatorului sovietic Mihail Șolohov încununează o strălucită operă care a îmbogățit patrimoniul culturii universale.

cartea

Cel mai mare teatru din țara noastră, teatrul artiștilor amatori, se află într-un ceas important al activității sale: fazele regională și finală ale Concursului bienal de teatru Ion Luca Caragiale. Duminică s-au întâlnit în numeroase reședințe de regiuni cele mai bune echipe de la orașe și sate. Repertoriul mai interesant, mai variat, criteriile mai exigente de selecție ne fac să bănuim că finala concursului, urmată de decernarea premiilor — în luna decembrie — va fi o adevărată trecere în revistă a marelui rezervor

de talente care e mișcarea de amatori.

Dramaturgia lui Victor Eftimiu. În ultimii ani din creația teatrală a lui Victor Eftimiu s-au ales (din păcate!) cu precădere feerile — cu osebire „Înșir-te mărgărite” — omițându-se comedile sale satirice, dramele, piesele istorice. Un teatru de provincie se arată

întreprinzător: Teatrul de stat din Botoșani a prezentat în premieră OMUL CARE A VĂZUT MOARTEA. Sperăm cu această ocazie că noua stagiune va prilejui și acestui teatru spectacole de calitate, dincolo de un anumit nivel „mic provincial” cu care ne-a cam obișnuit.

Deschidere de stagiune la Cluj. I. Mottoși și Melania Ursu sint cei doi interpreți principali ai piesei NU SINT TURNUL EIFFEL de Ecaterina Oproiu. Două interpretări poetice, tinerești, optimiste. Remarcabil prin lirica sim-

bolului decorul lui Mircea Matca-boji. Regizoarea acestui interesant spectacol, de bun augur la o deschidere de stagiune: Sorana Coroamă.

40 de ani de teatru a împlinit artista emerită Margit Kőszegi de la Teatrul de stat din Tg. Mureș, creatoare a unei bogate suite de roluri, diverse ca substanță dramatică, pe această scenă. Sărbătorirea artistei a coincis cu premiera pe țară a piesei RĂDĂCINI de A. Wesker — unul din cunoscuții dramaturgi englezi supranumiți „furioși”, datorită poziției

lor realist critice. Piesa se repetă în momentul de față și la Teatrul „Barbu Delavrancea” din București.

Au început școlile. De mulțisor. Pe cînd vor începe și noile spectacole la Teatrul de copii „Ion Creangă”?

8 din 24. Am făcut pentru dumneavoastră o mică statistică. Din 24 de spectacole reprezentate în această săptămână pe scenele bucureștene, numai 6 sint comedii. În rest, 18 drame. Este sigur că acest raport nu oglindește de loc dorințele publicului nostru.

teatru

DUMINICĂ 24 OCTOMBRIE. Sport (gimnastică: U.R.S.S.-Japonia, transmisie de la Moscova) și Muzică (Luky Marinescu, frații Mentzel — formația Valențiu Grigorescu). Referindu-ne la unele emisiuni trecute: de calitate spectacolului sportiv propriu-zis, răspund jucătorii și antrenorii respectivelor cluburi; de calitatea suplimentului muzical (inclusiv prezentarea lui) răspunde televiziunea. După reușita emisiune de varietăți „Cu mască și... fără mască” (mai puțin concursul fulger transformat din nou — s-a mai petrecut o dată acest fenomen — într-un penibil bilci cu tocmeală, stilouri și ceasuri) ni se promit niște Melodii în... premieră! cu câteva nume de apreciați

Ilina Cerbacev

solști: Ilina Cerbacev, Aurelian Andreescu, Dan Spătaru și cântăreața franceză Maya Casablanca. Acompanied „nervosul” Al. Imre cu orchestra „Electrecord” (20.00).

LUNI 25 OCTOMBRIE. Prima emisiune Colecții și colecționari (monede) ne îndeamnă s-o vedem și pe cea de-a doua (ilustrate) (20.00) ■ Cîțiva specialiști (la o masă rotundă) și cîțiva spectatori (intervievați-fulger) despre cîteva premiere teatrale recente: emisiunea Gong! (20.30) ■ Cunoscutul și apreciatul organist Horst Gehan și un cvintet de coarde ne oferă o seară de muzică preclasică (21.30).

MIERCURI 27 OCTOMBRIE. O nouă prezentare a actualității cinematografice: Seevențe (20.00) ■

Aproape uitat, ciclul Teatrul de-a lungul veacurilor este reluat cu „dramaturgi ai secolului al XIX-lea — Balzac, Augier, Courte-line” (20.55).

JOI 28 OCTOMBRIE. Pentru noi, femeile la a doua emisiune. V-o recomandăm, cu atât mai mult cu cît ni se promit și niște surprize (20.00) ■ O emisiune deosebit de atractivă: Fantezie mu-

zical-coregrafică; evoluția pe luciul gheții a unui ansamblu de balet din Uniunea Sovietică (21.00) ■ Ascultați-o pe soprana poloneză Krystyna Jamroz (22.30).

VINERI 29 OCTOMBRIE. Vineri, la televiziune, este o zi a rubricilor fixe. Urmăriți așadar: Săptămîna (20.00) ■ Telefilatelie (21.10) ■ Prin expoziții (21.15) ■ În plus: un Interviu... pe portativ cu Gică Petrescu (22.45).

SIMBĂTĂ 30 OCTOMBRIE. „Sfîntul” (IV) — mult așteptat (de amatori genului, evident) (21.00) ■ Cine ride la urmă...? un film muzical cu multe vedete ale muzicii ușoare, în regia lui Valeriu Lazarov. Să vedem ce va fi — vorba filmului —... pînă la urmă (22.00).

televiziune

■ Săptămîna aceasta trăim un senzațional eveniment al stagiunii muzicale: violonistul american Isaac Stern, unul din primii violoniști ai lumii, la București! După recitalul din sala Palatului, el interpretează la 23 octombrie, alături de Filarmonica „George Enescu”, Concertul pentru vioară și orchestră în Re major de Beethoven. În restul programului Suita a II-a în Do major de George Enescu și Simfonia Psalmilor, pentru cor și orchestră de Igor Stravinski. Dirijor Mircea Cristescu. Dirijorul corului Filarmo-

Vasile Pinte

nicii, Vasile Pinte (sala Mare a Palatului, ora 20.00).

■ Muzica românească, simfonică și de cameră, este în zilele ce urmează în atenția principală a orchestrelor și interpretelor. La Radioteleviziune, dirijorul Emanoil Elenescu prezintă un „Festival” din lucrările compozitorilor noștri (Sigismund Toduță — Simfonia a III-a „Ovidiu”, Pascal Bentoiu — Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră și o primă audiere de Theodor Grigoriu: Poemul orchestral „Vis cosmic”. Solistă Sofia

Cosma (28 octombrie, Studioul de concerte al Radioteleviziunii).

■ În sfîrșit, o surpriză și pentru iubitorii muzicii de cameră: Filarmonica organizează între 29 octombrie și 10 noiembrie „Festivalul muzicii de cameră” (primul festival!), e de sperat că vor urma și altele. Primul concert reunește lucrări de Tudor Ciortea, Wilhelm Berger, Ludovic Feldman și André Jolivet, reputat compozitor francez contemporan. Interpreți: Alexandru Nicolae — flaut, Edy Guță — oboi, Aurelian Octav

Popa — clarinet, Constantin Prudejeanu — fagot, Ion Bădănoiu — corn, Mariana Kabdebo — pian, George Popovici — violă, Alfons Capitanovic — violoncel (sala Mică a Palatului, ora 20.00).

■ Iubitorii muzicii vocale culte vor putea asculta un recital al Luciei Bercescu, acompaniată de pianista Martha Joja (arii și lieduri de la Stradella și Mozart la repertoriul romantic — Schubert, Brahms, H. Wolf, Rahmaninov, R. Strauss, Verdi, Wagner, Puccini, Bellini etc.), 27 octombrie, sala Mică a Palatului.

muzica

MARILYN. Cum s-ar spune, mai oine mai tîrziu decît niciodată; după ce am tînjit multă vreme după creațiile Marilyn Monroe, iată că avem acum în față un „film al filmelor” — fragmente din cele mai reprezentative realizări. Așa cum sint ele strînse și puse cap la cap, sustinute de comentariul cald al cineastului Rock Hudson, imaginile devin nu numai un document, ci și un omagiu adus uneia din cele mai tulburătoare prezențe cinematografice. CINE ESTI DUMNEATA, DOMNULE SORGE? Filmele numite „polițiste” plac totdeauna. Iar cînd eroul lor este și un nume celebru, cuvîntul „plac” se dovedește a fi slab. În cazul de față, eroul este dr. Richard Sorge, cunoscutul lucrător al Ser-

viciului sovietic de informații, cel care, pentru necesitățile profesunii sale, și-a cîștigat (în 1933) renumele de „cel mai bun correspondent german din Japonia”. Realizatorul filmului: cineastul francez Yves Ciampi („Taifun la Nagasaki”). Interpret: actorul german Thomas Holtzmann. Recomandăm încă o dată, cu toată căldura, filmul lui J. A. Bardem LA ORA 5 DUPĂ AMIAZĂ. Lumea toreadorilor văzută după și înaintea spectaculoaselor corride, niciodată în timpul acestora, cu ochii unui cineast, bun psiholog. Reîntînire cu o actriță spaniolă de mare sensibilitate: Julia Gutierrez Caba („A trecut o femeie”).

Filmul românesc CARTIERUL VESELIEI se bucură de o fru-

moasă primire din partea spectatorilor. Destinul unor generații de muncitori dintr-un cartier bucureștean din anii ce au premers cel de-al doilea război mondial și-a găsit un bun povestitor cinematografic: regizorul Manole Marcus (coautor și al scenariului, alături de Ioan Grigorescu).

Aplaudăm reprogramarea într-un cinematograf central a zgudui-

toarei opere a lui Elia Kazan AMERICA, AMERICA. (Mai sint unii care n-au văzut-o.) Dar de ce în asemenea condiții, cu rulare „de la 10-20” în continuare, cînd unul vine și altul iese din sală? Filmul merită altă soartă.

Nu cumva să scăpați aceste filme: DULCEA PASĂRE A TINERETII (pentru Paul Newman și Geraldine Page), CAMERA ÎN FORMĂ DE L (pentru Leslie Caron), ONORABILUL STANISLAS, AGENT SECRET (pentru Jean Marais), HOTUL DE PIERSICI (pentru tot).

Sărăcuț programul de documentare românești. Aproape că n-avem ce alege: LECTIE ÎN INFINIT, FATA DE PE SOMEȘ, MUZEUL CORNEL MEDREA, PRIMA ZI. Cam atît.

Thomas Holtzmann

cinema

O NOUĂ GEOGRAFIE A DUNĂRII

„Sînt în plină desfășurare lucrările de îndiguiri și desecări în lunca inundabilă a Dunării; trebuie luate măsuri pentru urgentarea acestora în vederea dării în folosință a terenurilor recuperate.“
(Din Raportul la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român).

O NOUĂ GEOGRAFIE A DUNĂRII

Priviți harta țării. Pe malul Dunării, din sudul Olteniei și pînă la vărsarea în mare, se remarcă, din loc în loc, petele albastre care marchează, convențional, lacuri și bălți. La o examinare mai atentă se văd și sumedenie de linii orizontale avînd deasupra un smoc despre care la legendă se arată că reprezintă mlaștini și stufăriș. Trebuie spus că sînt o mulțime de asemenea terenuri. La Comitetul de stat al apelor se apreciază că zona inundabilă a Dunării însumează, împreună cu Delta, o suprafață de circa 1 000 000 hectare. Cea mai mare parte din aceste terenuri prezintă calități excepționale pentru agricultură. Iată de ce, pentru atragerea lor în circuitul arabil se dă o mare bătălie în care s-au încheștat forțe uriașe.

Din totdeauna lupta cu apa a fost grea. Putem spune că este și mai greu cînd e vorba de Dunăre. Primăvara, bătrînul fluviu trimite de obicei spre mare în jurul a 10 000-15 000 metri cubi de apă pe secundă. Dar voința omului s-a dovedit a fi mai puternică decît forța apelor. Dunărea a fost încorsetată în bună măsură într-un lung șir de diguri, care-i silesc apele să curgă numai pe acolo unde nu produc stricăciuni. Și astfel, bălțile și mlaștinile sînt secate, stufărișurile și pădurile defrișate, iar pămîntul recuperat este transformat în ogoare roditoare. Am întreprins o anchetă în legătură cu mersul lucrărilor de hidroameliorații în Lunca Dunării, cu obiectivele care urmează să fie realizate și ce se face pentru ca aceste terenuri să poată fi cultivate cît mai curînd cu plante agricole. Ne-am adresat, în primul rînd, tovarășului Ernest René, vicepreședinte al Comitetului de stat al apelor. Iată cele relatate :

— În ultimii 3 ani au fost îndiguite 13 in-

cinte cu o suprafață de circa 230 000 ha. Pentru aceasta a fost necesar să se construiască peste 500 km de diguri cu un volum de aproape 35 milioane metri cubi de terasamente. La adăpostul acestor diguri s-a putut desfășura acțiunea de desecare, asigurîndu-se luarea în cultură a peste 100 000 hectare, lucrările continuînd pe alte 130 000 hectare. Pe lîngă îndiguirea propriu-zisă, cer un mare efort lucrările de evacuare a apelor din lacurile care urmează a fi secate, ca și cele de defrișare a pădurilor și a păpurișurilor. În acest an se fac lucrări mari de îndiguire pe următoarele șantiere : Potelu-Corabia din sudul Olteniei, Suhaia-Zimnicea, Prundu-Greaca-Argeș și Borcea de Jos. Totodată, continuă consolidarea digurilor și desecările pe celelalte șantiere de hidroameliorații : Arsache-Mahiru, Prundu-Greaca, Hirșova-Ciobanu, Insula Mare a Brăilei, Măcin-23 August. Unele din aceste obiective vor fi terminate în acest an, altele în 1966, iar o parte după 1967.

Am pornit în lungul Dunării din Oltenia spre Galați pentru a face cunoștință mai în-deaproape cu cei care duc marea bătălie pentru strunirea apelor. De la ei poți afla multe lucruri interesante privind scopul și mersul lucrărilor, rezultatele care se vor obține în urma îndiguirilor și desecărilor care se execută în această zonă.

Balta Potelu în timpul inundațiilor se întinde ca o oglindă uriașă pe o suprafață de peste 8 000 hectare. În jur sînt o mulțime de bălți mai mici, terenuri înmlăștinite, în total 13 700 ha pentru care se duce bătălia cu apele pentru a fi cîștigat și dat agriculturii. Iată ce ne-a declarat tov. Constantin Cheșu, inginer-șef adjunct al Districtului de gospodărire a apelor Oltenia, în legătură cu proiectul care este pus acum în practică :

— Proiectul prevede construirea unui dig lung de 35 km între Dăbuleni și Corabia. El va măsura la bază pînă la 40 m lățime, iar în partea superioară 5 m. După terminarea digului care va despărți Balta Potelu de Dunăre, vor începe lucrările de desecare. În toamna anului viitor pe o bună parte din cele 13 700 ha cîștigate pentru agricultură se va culege prima recoltă de porumb.

Pornim mai departe pe firul apei Dunării. Trecem pe lîngă șantierele de hidroameliorații de la Turmu-Măgurele, Suhaia, Zimnicea și ne oprim în dreptul canalului Dunărica, unde se instalează o stație de pompare a apelor din lacul Greaca în Dunăre. Ce se întîmplă cu lacul ? Greaca, un vechi loc de întîlnire al pescarilor și vînătorilor e pe cale de dispariție. E un motiv de mîhnire ? Nicidecum. Lacul sau mai degrabă balta, pentru că vara era atît de puțin adîncă, încît o puteai traversa în picioare — nu mai asigura decît o cantitate infimă de pește, din cauza fundului său milos. În schimb, aci va fi în scurtă vreme un loc de întîlnire al tractoriștilor și al agronomilor ; acolo unde acuma se mai leagăna bărcile, vor înainta tractoarele. Și acest moment nu este departe. Bineînțeles că nu este o treabă ușoară. În primăvară, apa din Balta Greaca a fost evaluată la 23 milioane de metri cubi. Ce s-a făcut pînă acum ? Ne vorbește șeful șantierului 4 de hidroameliorații :

— Noi construim un dig lung de 41,4 km de la Gostinu și pînă în apropiere de Chir-nogi. Lucrarea este aproape gata. Pentru aceasta s-au săpat, transportat și așezat în corpul digului circa 5 milioane metri cubi de pămînt. În felul acesta apele Dunării vor fi împiedicate de a mai pătrunde în lacul Greaca și să inunde terenurile din jur. Pentru secarea lacului se execută o serie de canale și stații de pompare ; în vederea amenajării acestora s-au și excavat 755 000 mc de pămînt. La stația de pompare de la Dunărica lucrările vor fi gata la 31 decembrie, cu 3 luni mai devreme decît se prevăzuse.

Primele rezultate sînt evidente. Apa din lac a început să se scurgă în Dunăre prin cădere liberă și pompare. Nu va trece mult timp pînă cînd razele soarelui vor zvînta fundul lacului, făcîndu-l bun pentru agricultură.

Trecem, în apropiere de Călărași, pe lîngă incinta îndiguită Boianu-Sticleanu, în suprafață de circa 23 000 hectare. Pe locul unde a fost odinioară lacul Iezeru au unduit în vară lanurile de porumb, iar acuma curge șuvoi recolta bogată de porumb.

— Gospodăriile de stat Cacomeanca, Cio-cănești, Dichiseni, Roseți — ne declară tov. Gh. Bucureșteanu, directorul Trustului gostat

Călărași — au cules recolte de 6 000 kg porumb boabe la hectar pe terenurile recuperate din „baltă“.

Sîntem în imediata apropiere a orașului Galați. Călătorului, care venea cu trenul dinspre Brăila, îndată ce ieșea din tunelul de a Filești, i se desfășura în față panorama acului Brateș. Oglinda apei se pierdea departe în zare. Într-adevăr, suprafața lacului nu era de loc negliabilă: aproximativ 9 000 hectare. Ca toate lacurile și bălțile situate de-a lungul Dunării, avea o adîncime mică, iar producția de pește destul de scăzută. Acum hidroame-lioratorii aduc la lumină și fundul acestui lac, pentru a-l transforma în teren arabil. Cum a fost realizată această lucrare? Ne răspunde tov. Teodor Cristea de la Direcția de gospodărire a apelor Galați:

— Operațiile de îndiguire a lacului Brateș s-au încheiat. Un dig lung de 20 km a des-părțit lacul de Prut, făcînd imposibilă pă-trunderea apelor în această zonă. Apoi, prin-tr-un sistem de canale de desecare, s-a trecut la scurgerea apelor din lac. În acest an circa 3 500 de hectare din zona inundabilă au și fost cultivate.

— Pentru pește a mai rămas ceva?

— Da, o suprafață de 2 400 ha se amena-jează pentru folosință piscicolă. Ea va putea furniza chiar mai mult pește decît întregul lac de odinioară. Explicația e sim-plă: în apropierea orașului Galați se creează o pepinieră care va servi la popularea cu pește a lacului.

— Ce li s-a rezervat gălățenilor?

— În preajma orașului, lacul se adîncește, creîndu-se un ștrand mare. Pe mal se ame-najează o platformă cu nisip.

Aflăm, în continuare, că se fac și alte lu-crări. Pentru primenirea apei din lacul care a mai rămas se amenajează canalul Ghimia. La capătul dinspre Prut al acestui canal va funcționa o stație de pompare reversibilă. Ea va evacua apa din canalele de desecare în timpul primăverii și va pompa apă din Prut atunci cînd culturile agricole vor avea ne-voie de irigare. Iată deci ce utilizare bună se va da lacului Brateș: lanuri de porumb, crescătorii de pește și locuri de agrement.

Nu poți părăsi cotul Dunării pînă nu afli care este stadiul lucrărilor și pe celelalte șan-

tiere de hidroameliorații situate în această zonă.

Incinta Măcin-23 August — 12 000 hectare.

Insula Mare a Brăilei — 72 000 hectare.

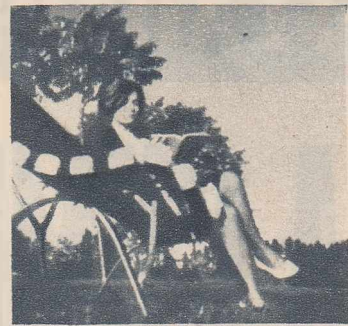
Sînt lucrări de mari proporții. Cum se realizează acestea, ce mijloace au la îndemîna sutele de muncitori și specialiști de pe aceste șantiere?

Pentru desecarea bălților și evacuarea ape-lor din incintele îndiguite este necesar să se facă numeroase canale care să colecteze ape și apoi cu ajutorul stațiilor de pompare să le evacueze în Dunăre. Asemenea lucrări sînt făcute de către unitățile Trustului de con-strucții hidrotehnice și amenajări hidroamelio-rative. Despre activitatea care se desfășoară ne-a vorbit tov. E. Mitoșeru, directorul trus-tului.

— Grupele noastre de lucru pot fi aflate în toată Lunca Dunării, de la Bechet și pînă mai jos de Galați. Ca obiective de lucru amintesc canalele de desecare și stațiile de pompare care asigură evacuarea apelor în Dunăre și aducerea lor atunci cînd e nevoie pentru irigații. Oricine își poate închipui că este vorba de un mare volum de muncă. Dar pe șantierele noastre totul se execută mecanizat. Pentru desecări avem 150 dra-gline prevăzute cu cupe de la 0,5 la 1 mc și numeroase drăgi. Un număr de 80 bul-dozere asigură mișcarea rapidă a cantităților mari de pămînt. În 1966 vom fi dotați cu peste 200 tractoare S.650 de fabricație ro-mânească. Echipate în față cu lame, aceste tractoare vor putea fi folosite la împrăștierea pămîntului scos prin săpături și care se află în grămezi mari de-a lungul canalelor. În momentul de față, cele mai multe din uti-lajele noastre se află pe șantierele Greaca, Boianu-Sticleanu, Brateș, Insula Mare a Brăilei, Măcin-23 August. Anul acesta au mai fost date în funcțiune în Insula Mare a Brăilei, Gostinu-Greaca, Măcin-23 August și Brateșul de Sus mari stații de pompare provizorii. Noile stații de pompare din Lunca Dunării au o capacitate de peste 60 mc pe secundă. Numai în cursul acestui an, cu ajutorul lor s-au evacuat de pe terenurile îndiguite peste 350 milioane mc de apă.

Lucrările de mari proporții executate în lunca inundabilă a Dunării își arată roadele.

COPERTA NOASTRĂ

Zi însoțită de toamnă.

Fotograf de Sorin DAN

De aici se culeg mii de tone de porumb, floarea-soarelui și alte culturi. În mod obiș-nuit se obțin, în medie, 5 000-6 000 kg po-rumb boabe la hectar. Eficiența economică este clară. Terenuri și bălți care altădată nu produceau aproape nimic constituie un izvor de mare bogăție.

Mulți și-au pus întrebarea: îndiguirea Du-nării nu constituie un pericol? Specialiștii ne asigură că totul a fost calculat. De la Direcția generală de gospodărire a apelor aflăm:

— Pe Dunăre, inundațiile erau cauzate uneori de zăpoarele de gheață care impie-dicau scurgerea normală a apelor. Pentru ca să nu se mai formeze asemenea zăpoare, la șantierul naval Oltenița se construiesc două spărgătoare de gheață. Circulînd pe șenalul apei Dunării, ele vor face posibilă scurgerea normală a apelor, iar pericolul inundațiilor va fi înlăturat.

S-au ridicat diguri în calea apelor, dispar bălțile aflate de-a lungul Dunării, s-a cîștigat pămînt mînos pentru agricultură. Aceste mari bătălii trebuie să le consemneze isto-ricii, iar geografii să aducă modificări hărții.

Ion HERȚEG

Grupele de lucru ale Trustului de utilaj terasier pot fi întîlnite în toată Lunca Dunării, de la Bechet și pînă mai jos de Galați.

LA CUMPARĂTURI PRIN TARĂ (II)

Intinerit, Galațiul abordează noul în multiplele sale fațete inclusiv în numeroase unități comerciale — începînd cu cel al „Romartei” din vechiul centru și sfîrșind cu cele din Țiglina — în mîndra construcție de oțel, sticlă și beton a complexului de alimentație publică „Galați”; în fresca din minunata terasă-restaurant de pe faleză, reprezentînd scene de pescuit și vînat... De altfel, o caracteristică a orașului o alcătuiesc aceste frumoase terase, fie că se numesc „Albatros”, „Primăvara” sau „Pinguin”, fie că funcționează pe lângă restaurantul „Bicaz” sau pe lângă construcția tip „litoral” a bazinului.

Firește, construcțiilor realizate li se vor adăuga — în viitorii ani — altele noi, iar nu peste mult timp se vor da în folosință trei mari depozite pentru produse alimentare, industriale și din sectorul metalochimic. Mai sînt încă magazine în clădiri vechi, care își așteaptă „toaleta” modernizării (chiar și piața pentru desfacerea produselor agroalimentare ale cooperativelor agricole de producție și ale altor producători, necesită renovări, începînd cu asfaltul...). Mai sînt cartiere unde unitățile sînt încă insuficiente. „In cartierul Brăilei e nevoie de încă un magazin cu produse alimentare, fiindcă actuala unitate e foarte aglomerată”, ne spune deputatul Mihail Bratu; „Pentru cele aproape 40 de blocuri ce duc spre faleză, o singură măcelărie nu satisface cerințele”, consideră deputata Maria Drecea; „In cartierul I. C. Frimu ar trebui înființat un complex de magazine pentru produse industriale”, propune tehnicianul Aurel Vîntu. Tot astfel, se resimte necesitatea înființării unor tipuri noi de unități comerciale și de alimentație publică: „Avem un magazin cu piese și articole de sport, însă nu avem o unitate specializată în mașini și piese auto” (Ion Vasiliu, inginer); „Nu există nici o unitate tip «Gospodina» și nici o unitate cu meniuri dietetice” (Maria Georgescu, gospodină).

FIECARE MINUT CONTEAZĂ!

Studierea mai temeinică a propunerilor cetățenilor va putea duce, desigur, la o mai bună profilare și completare a rețelei. Întrebarea care se pune însă este următoarea: cum folosesc lucrătorii din comerț condițiile deosebite create prin noile construcții comerciale și prin modernizările de localuri realizate pînă acum, inclusiv dotarea lor cu mobilier elegant și cu utilaje noi? În ce măsură, totodată, se manifestă preocuparea pentru asigurarea unei deserviri civilizate, competente și mai ales operative, în scopul economisirii timpului cetățenilor? În ce măsură, în sfîrșit, se aplică noul, prin formele avansate de deservire, menite să înlesnească simțitor aprovizionarea gălățenilor?

— E o plăcere să-ți faci cumpărăturile la magazinul alimentar cu autoservire din Piața 30 Decembrie — ne spune gospodina Aurelia Bratu. Îți poți alege produsele alimentare în bună voie, într-un timp mult mai scurt ca la celelalte magazine.

Părerii asemănătoare sînt exprimate și de multe alte cumpărătoare, ce frecventează cele 11 magazine de acest tip din Galați (păcat numai că nu se acordă peste tot atenția cuvenită stabilirii orarului: la magazinul alimentar nr. 164 de pe str. Republicii, cu forme vechi de vînzare se lucrează în două ture, pe cînd la magazinul alimentar (fost ICRA) din fața complexului „Romarta” — magazin ce funcționează pe baza sistemului avansat al autoservirii și unde, firește, cumpărăturile se efectuează într-un timp mai scurt — funcționează doar un singur schimb de lucru).

Vorbînd de magazinul alimentar nr. 164 din centrul Galațiului, considerăm că acesta — deschis la parterul unui bloc nou — putea fi organizat de la început pe principiul autoservirii (lucrul acesta ar mai putea fi făcut și acum, dacă tov. Toma Mocanu, directorul O.C.L. Alimentara, s-ar preocupa mai mult de problema introducerii autoservirii în unele localuri existente). La acest magazin ar mai putea fi remediate și alte deficiențe, ca: lipsa semipreparatelor tip „Gospodina”

(vînzătoarea motivează că... s-a defectat vitrina frigorifică, deși alături se mai află o altă vitrină în perfectă stare, dar tot goală); lipsa grijă pentru desfacerea piinii — la raionul respectiv — în dimineața de duminică, cînd unitatea este deschisă. Cea mai importantă deficiență însă o constituie nepreocuparea pentru introducerea plății directe la vînzător.

— Trebuie să facem „coadă”, mai ales după-amiaza, atît casă, cît și la raioanele magazinului! — ne spune muncitoarea Constanța Gheorghiu. Și doar cumpărăm articole ce se vînd gata ambalate, cu sînt conservele, sticlele de oțet sau untdelemn, pachetele cu pipe sare de lămîie și altele. Cineva ar trebui să se gîndească la timpul și care-l pierdem, fiindcă pentru noi — care sîntem în producție și ca facem și gospodărie acasă, fiecare minut contează!

Stăm de vorbă cu tov. Vasile Dendrinu, responsabilul magazinului cu o experiență de 18 ani în meserie.

— Nu s-ar putea vinde produsele preambalate cu plata direct la vînzător?

— Ba da, însă ar trebui reorganizate raioanele... Știți, noi ne-am gîndit la asta, dar...

Aceeași rețineră în fața noului, același răspuns evaziv îl primim de la unii tovarăși de la O.C.L. Alimentara. Tov. Gheorghe Zăinescu șeful secției comerciale a sfatului popular orășenesc, ne precizează

— Conducerea O.C.L. Alimentara ar trebui să se preocupe de problema aceasta... Noi vom da îndrumările necesare...

Desigur că introducerea sistemului avansat al plății directe la vînzător, este — în primul rînd — datoria O.C.L. Alimentara. Da și secția comercială are îndatoriri pe această linie. În paranteză fi spus, apreciem propunerile făcute de tov. Gheorghe Zăinescu în alt privințe, ca de pildă: recrutarea de către Ministerul Comerțului în terior a mai multor frigotehniști și vitrinieri pentru școlile de calificare; organizarea — de către același minister — a unor schimburi de experiențe pentru cadrele comerciale orășenești, în scopul cunoașterii „pe concret” a noului din alte orașe (realizări de construcții, introduceri de forme avansate etc.). Nu este însă admisibil să se scurgă pînă acum atîta timp, fără ca secția comercială să intervină, și îndrume conducerea O.C.L. Alimentara pe linia introducerii noilor forme de deservire — a extinderii plății directe la vînzător în magazine.

În acest domeniu, mai sînt și alte lipsuri. Casa de comenzi prin telefon nu este bine organizată și popularizată; ar trebui să existe și asemenea preocuparea pentru extinderea comenzilor prin telefon și pentru alte produse, ca: legume și fructe, preparate de cofetărie, si foane etc. Inițiativa organizării primirii de „comenzi la oră fixă” în cîteva magazine alimentare, este lăsată să se piardă lent. În locul afișelor, al mijloacelor diverse de popularizare, găsim în unele magazine reclame puerile de prost-gust de tipul acesta: „Ce-ți dorește inimioara găsești la Alimentara”...

NOUL ȘI... REZISTENȚA FAȚĂ DE EL

— Ne preocupă introducerea noului în comerț — ne asigură dintr-un început tov. Gheorghe Patrichi, șeful serviciului comercial al O.C.L. produse industriale-Galați. Avem un magazin cu articole de menaj cu autoservire, un magazin de confecții la „ultima probă”, 133 unități cu plata directă la vînzător, numeroase magazine cu expunere deschisă, pentru mobilă, am deschis două magazine-expoziție, unul în centru, iar altul în noul cartier Țiglina.

Are dreptate tov. Patrichi: vizitînd magazinele, ne-am putut da seama de o serie de realizări, de preocuparea pentru asigurarea unei

Unul din noile magazine din centrul Complexului comercial nr. 1 din Țiglina. Produsele sînt, desigur, mult solicitate de cumpărători, însă o mai bună orînduire și prezentare a lor n-ar strica...

Pe firma uneia din unitățile Complexului comercial nr. 2 din centrul cartierului Țiglina scrie clar: „Bucătărie de bloc“. Pășind înăuntru, însă, gospodinele au surpriza de a găsi — în locul semipreparatei și altor produse culinare — must dulce. Așadar, era vorba de o mustărie. Nici mustăriile nu strică — dar ce se întîmplă cu bucătăria de bloc?

La magazinul nr. 164 — ca și la altele — dacă produsele alimentare preambalate (pe care le vedeți în primul clișeu [sus] s-ar vinde cu plata direct la vînzător, vînzarea ar decurge mai operativ și nu s-ar mai înregistra „coada“, surprinsă în cel de-al doilea clișeu [jos].

bune aprovizionări a populației, ca și pentru introducerea unor forme noi de deservire. Totuși și la acest capitol mai este destul loc pentru mai bine.

La una din unitățile din complexul „Romartei“, de pildă, încălzimintea este expusă pe numere, cu plata la vînzător. Simplu și avantajos pentru clienți. Spațiul acestei unități este însă restrîns. Pe str. Republicii, blocul A, există un magazin de încălzimintea cu un local mult mai mare.

— De ce nu introduceți „expunerea pe numere“ a încălzimintei și în acest local, mai adecvat pentru acest sistem de deservire?

— Așteptăm să iasă casierul la pensie — ne declară, cu seninătate, tov. Cheorghe Patrichi.

Un asemenea punct de vedere este cel puțin curios. Casierul poate fi utilizat în alt post, fără a se frîna introducerea noilor metode de deservire în acest sector. Sau poate, mai știți, se face o concesie unor vînzători care mai persistă în incorectitudine și cărora nu le place ca încălzimintea, pentru orice număr, să fie expusă la „vedere“...

Expunerea pe numere s-ar mai putea extinde și la confecții, cămăși etc. Ar putea lua ființă și 1-2 magazine cu autoservire pentru pălării (ca la Brașov sau București, de pildă). Cît privește magazinul de confecții la „ultima probă“, este meritoriu că aici se pot cumpăra confecții atît pentru bărbați, cît și pentru femei (lucru mai puțin întîlnit în alte localități din țară). Însă mai există încă modele vechi de taioare și pardesiuri, iar durata execuției este prea lungă (10-12 zile pentru un costum, în loc de 24 sau 48 ore, cum se cere la „ultima probă“). Stabilindu-se asemenea termene — confirmate și de tov. Alexandru Fenea, responsabilul unității — nu e de mirare că unii clienți nu se prea înghesuie la acest magazin...

— În ultima vreme am primit confecții executate din stoffe de calitate superioară — ne spune maistrul croitor Gh. Constantinescu. Nu ne împacăm însă cu unele modele. Primim pardesiuri pentru femei executate în modele prea comune, lipsite de fantezie. Unele costume bărbătești trimise de „Flacăra“-Cluj și de alte întreprinderi, au fie haina cu umerii prea înguști, fie pantalonii croiți prea strîmt. Ar fi cazul ca întreprinderile respective să acorde mai multă atenție execuției confecțiilor la „ultima probă“, ca și livrării acestora în pas cu moda și cu sezonul.

Remarcînd progresele realizate în domeniul aprovizionării populației cu mobilă, aparate electrocasnice etc., trebuie să arătăm însă că „La Galați nu s-a organizat încă transportul mașinilor de spălat rufe, al frigiderelor și al altor mărfuri voluminoase la domiciliu“ (Angela Pietraru, muncitoare), că „Se resimte lipsa unor unități cu cabine moderne pentru probarea televizoarelor, aparatelor de radio, pikupurilor și magnefoanelor, ca și a unui magazin amenajat pentru audierea la căști a discurilor, fără a se perturba vînzarea“ (Gh. Dumitrescu, funcționar).

O altă greutate ne-o semnaleză tehniciana Florica Ionescu:

— E o problemă să-ți procuri la Galați piese de schimb pentru aparate de radio și televizoare. Aceasta, întrucît — în afara faptului că în unele perioade lipsesc total anumite piese de schimb — sistemul de vînzare nu este bine organizat. Aparatele de radio și televizoarele se vînd la „Magazinul universal“ și la alte unități, în timp ce lămpile respective se găsesc la unitatea din str. Traian nr. 1, iar celelalte piese de schimb — în afara lămpilor — la magazinul cu articole mărunte de pe str. 1 Mai 28. De unde să știe cetățenii că trebuie să meargă în trei locuri, pentru a găsi o anumită piesă de schimb? Nicăieri nu există nici un afiș indicator în această privință, astfel că trebuie să pierzi mult timp, colindînd magazinele, chestionînd pe unul și pe altul, pînă ce poți afla adresele necesare.

Întrebînd pe tov. Gh. Patrichi despre cauzele ce au dus la această „specializare“, am primit un răspuns evaziv. În schimb, ne-a replicat:

— Nu prea avem condiții pentru reclama comercială. Din cele 6 posturi de vitrinieri, sînt completate numai 5, iar din cele 2 posturi de pictori, este completat doar unul...

Cu un pictor de profesie și cu 5 vitrinieri — nesocotînd și pe cei ce trebuiau angajați pînă acum — o organizație comercială locală își poate îndeplini bine sarcinile pe linia reclamei și, mai ales, a informării operative a cumpărătorilor. Pentru aceasta însă, trebuie să existe mai mult interes din partea conducerii O.C.L.-ului respectiv...

UNDE ESTE BUCĂTĂRIA DE BLOC?

Să spunem o vorbă și despre mult solicitatele bucătării de bloc. Pe lîngă complexul „Dunărea“ a funcționat o bucătărie de bloc, care s-a desființat de anul trecut. „Oficial“, însă, tovarășii din acest complex se feresc ca de foc să anunțe desființarea ei. Încercînd să evite recunoașterea acestei desființări, ei mențin servirea la sufertaș a felurilor de mîncare ce se gătesc și la pensiune. Dar servirea la sufertaș a unor mîncăruri gătite nu e tot una cu o bucătărie de bloc, care trebuie să

LA CUMPARATURI PRIN TARA (II)

Program normal : 6-22. La ora 10 însă, tutungeria 63 din Țiglina era închisă (vezi afișul). Unde o fi oare gestionarul ?

puna la dispoziția consumatorilor și semipreparate. În plus, nici servirea aceasta nu se face decât incidental și în condiții inadecvate, cumpărătorul trebuind să treacă printr-o serie de coridoare pînă a ajunge la bucătăria restaurantului. Nicăieri nu există o sală specială pentru bucătăria de bloc, o casă, anunțuri cu orarul de funcționare și cu meniurile respective afișate pentru o săptămînă înainte, așa cum există la bucătăriile de bloc din alte orașe (București, Cluj, Brașov, de pildă).

O altă bucătărie de bloc a fost planificată să funcționeze în cadrul noului complex de alimentație publică din cartierul Țiglina. Spațiul, casa, utilajele necesare, erau deja rezervate în acest scop; bucătăria însă nu-și începuse încă activitatea...

— La complexul „Galați”, dat nu demult în folosință în cartierul Țiglina — ne spune tov. Petru Molceanu, de la T.A.P.L. Galați — spațiile anexe sînt prea mari. În acest complex există două bucătării — una la parter și alta la etaj — precum și alte diferite dependențe. Cred că proiectanții au supradimensionat acest local, iar pe noi nu ne-a consultat nimeni în prealabil.

— Proiectanții n-au greșit — ne asigură ingineră E. Vrînceanu, șefa serviciului de investiții din cadrul direcției comerciale regionale. Spațiile anexe au fost bine dimensionate, însă complexul nu este folosit cu întreaga lui capacitate. În prezent, funcționează numai braseria, cofetăria și restaurantul, deși în cadrul acestui complex s-a prevăzut să mai ia ființă și o secție lacto-bar, o secție pensiune și o bucătărie de bloc. În afară de aceasta, nu există, în general, preocuparea pentru asigurarea unor meniuri mai variate, pentru îmbunătățirea calității unor mîncăruri.

Am solicitat și părerea tov. Nae Alexe, secretar general al Ministerului Comerțului Interior.

— Am căutat să asigurăm acestei regiuni — ca de altfel și altora — fondurile necesare pentru dezvoltarea rețelei comerciale și de alimentație publică, potrivit cu cerințele sporite — actuale și de perspectivă. Recent chiar au fost alocate alte importante fonduri pentru construirea unui complex comercial și de alimentație publică în cartierul Mazepa. Sînt cazuri însă cînd organele locale nu se preocupă cum se

cuvine de valorificarea chibzuită a noilor condiții create, de punere în valoare — cu întreaga capacitate și cu toată priceperea — a localurilor de alimentație publică nou construite.

Trebuie să se știe că fiecare leu investit este necesar să fie recuperat, că Ministerul Comerțului Interior va analiza de aci înainte măsurătorile problemei repartizării de noi fonduri de investiții, în raport cu rezultatele ce vor fi obținute în realizarea investițiilor planificate conform graficelor, cu rezultatele ce vor fi dobîndite pe linia rentabilității unităților, a recuperării fondurilor alocate anterior.

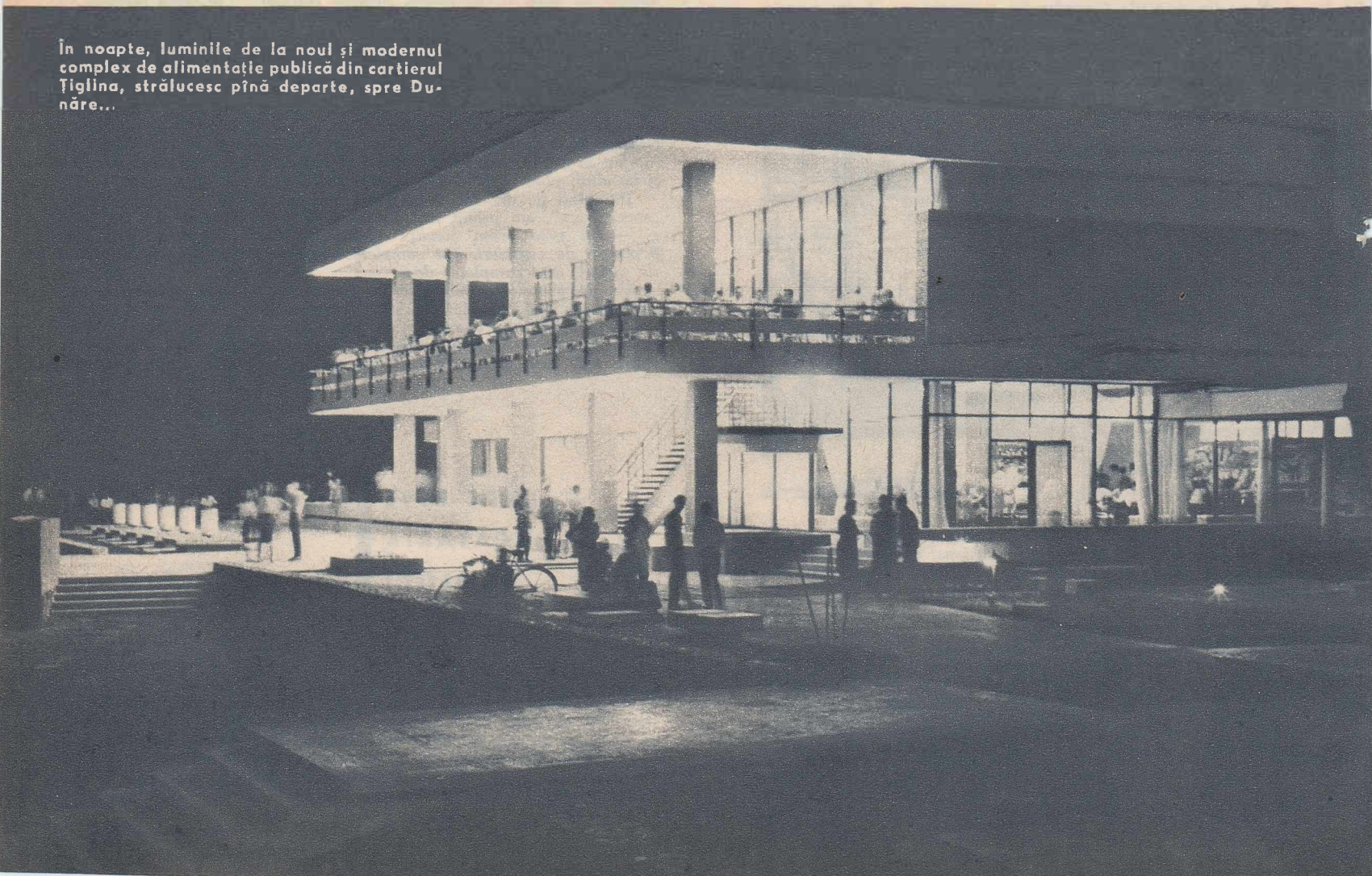
În ce privește propunerile făcute, le vom analiza și — pe cele găsite juste — ne vom strădui să le transformăm în fapt. Spre exemplu, vom căuta să asigurăm școlarizarea mai multor frigotehniști și vitrinieri, solicitați în rețeaua comercială locală.

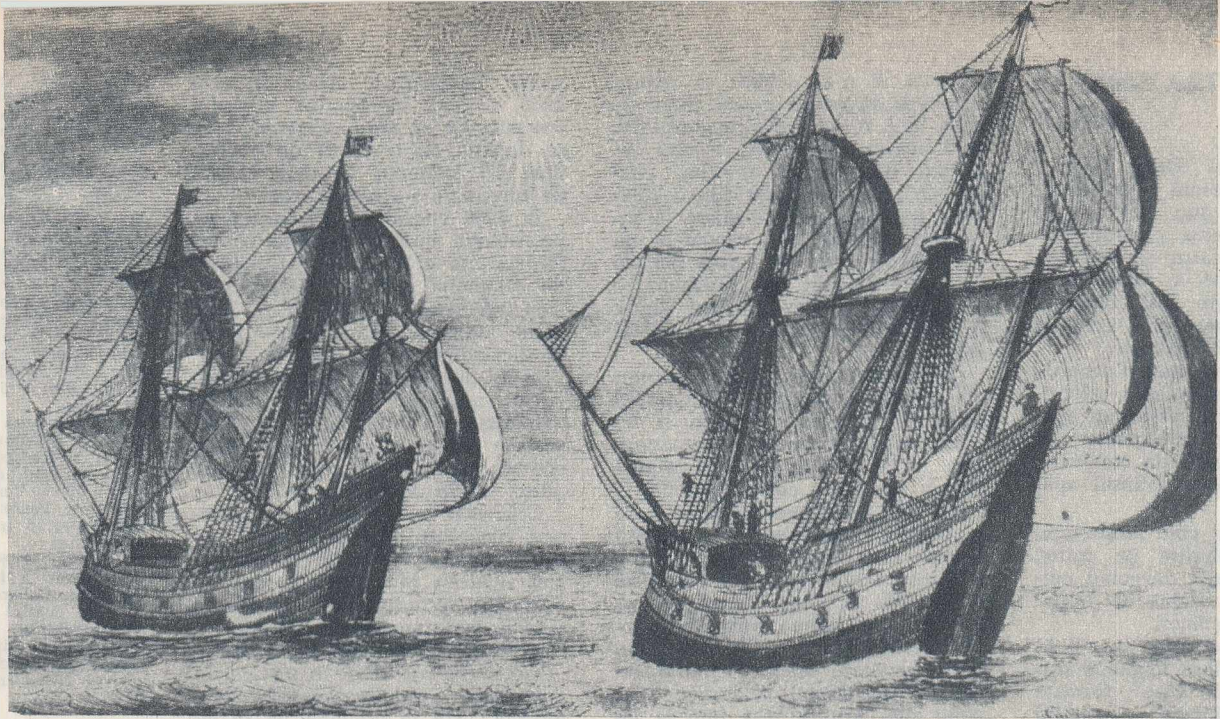
Desigur că sprijinul Ministerului Comerțului Interior — concretizat și prin organizarea schimburilor de experiență propuse — va putea contribui la rezolvarea unor probleme, la lichidarea unor lacune semnalate pe plan local. Este așteptată de asemenea și îndrumarea convenită atît din partea M.C.I., cît și din partea comitetului executiv al Sfatului popular regional Galați, a direcției comerciale regionale, pe linia remedierii unor deficiențe ce împiedică în prezent extinderea noului comerț gălățean. Este vorba de deschiderea unor tipuri noi de unități solicitate de populație (unități „Gospodina”, 1-2 secții cu preparate dietetice, un magazin specializat pentru mașini și piese auto etc.), de extinderea autoservirii în unitățile alimentare și în alte magazine, de introducerea plății directe la vînzător pentru produsele preambalate ce se desfac în magazinele alimentare, de introducerea și extinderea și a altor forme avansate de deservire, precum și de realizarea unei informări mai operative, a unei reclame mai sugestive mai inteligente. Apreciind realizările deosebite obținute pe linia dezvoltării comerțului gălățean, cumpărătorii așteaptă mai mult de la lucrătorii din unitățile de desfacere, în ce privește servirea, economisirea timpului afectat cumpărătorilor. Și pentru aceasta, nu este nevoie decît de un plus de preocupare, de interes.

Mircea SCRIPCĂ

Fotografii de S. STEINEI

În noapte, luminile de la noul și modernul complex de alimentație publică din cartierul Țiglina, strălucesc pînă departe, spre Dunăre...

Timp de peste trei secole, sute de navigatori au înfruntat apele Atlanticului folosind numai puterea vântului care umfla vînzele caravelor.

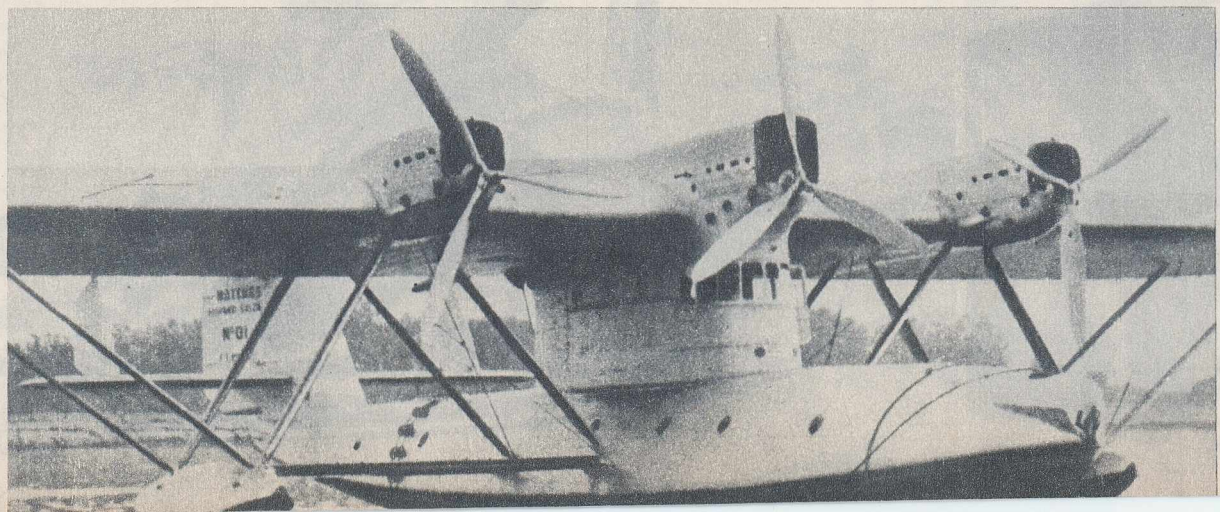
Ziarele din întreaga lume anunțau cu cîțva timp în urmă descoperirea, de către arheologul norvegian Helge Iugsted, a rămășițelor unei așezări — 9 case și o fierărie — în partea de nord a provinciei canadiene Newfoundland (Terra Nova). După părerea lui Iugsted, așezarea aceasta ar fi fost întemeiată aici de vikingul Leif Eriksen, poreclit „Fericitul” și ar constitui o dovadă a descoperirii Americii cu 500 de ani înaintea lui Columb.

Legende nordice vorbesc într-adevăr de un cutezător, pe nume Leif cel Fericit, care pe la anul 1000 al erei noastre ar fi traversat Atlanticul și ar fi ajuns pe un pămînt

OCEANUL ÎNVINS

presupus a fi țărmul răsăritean al Terrei Nova. Socotind că legendele acestea ar avea o bază reală, ipoteză confirmată de harta Americii, cea dintîi și singura datînd din era precolumbiană, recent descoperită de cercetători ai Universității din Yale, S.U.A. (în care sînt reprezentate contururile Groenlandei și, la stînga lor, o fișie de pămînt pe care vikingii, crezînd că au de-a face cu o insulă și nu cu un continent, au numit-o „Vinlanda Insula”) vikingii ar fi primii navigatori care au reușit să treacă peste Atlantic.

Pilotat de americanul Read, acest hidroavion a fost primul care, în anul 1919, a traversat pe calea aerului Oceanul Atlantic — de la Terra Nova (Canada) la Lisabona — făcînd escale în insulele Azore.

PRIMA TRAVERSARE CERTĂ

Descoperirea lui Helge Iugsted, precum și cea recentă a cercetătorilor de la Yale pun sub semnul întrebării prioritatea descoperirii continentului american și, implicit, a primei traversări a Atlanticului.

Istoria recunoaște însă deocamdată, ca prima traversare certă a Atlanticului, o altă călătorie.

...Era pe vremea când Leonardo da Vinci, aflat pe culmile celebrității, concepea, între altele, un aparat de zburat, pe care poate că-l imagina pus la dispoziția omului și pentru trecerea peste întinsul apelor.

...Era pe vremea când meșteșugul tiparului se răspândise pe întreg continentul european, devenind mijlocul cel mai de seamă al propagării literaturii și științei.

...Era pe vremea când, la noi în țară, Ștefan cel Mare înjgheba primele sale „cete de vase”, formate din renumitele „pinzare” — corăbii construite de moldoveni.

...Și când Vasco da Gama încerca să înconjure continentul african, în căutarea unui drum spre India.

În vremea aceea Cristofor Columb, un navigator îndrăzneț, convins de sfericitatea globului pământesc necunoscând presupusele expediții anterioare peste Atlantic și nedorind — după cum mărturisea — decât „să caute Orientul prin Occident și să treacă pe calea Apusului către țara unde cresc mirodeniile”, se aventura în lupta cea mare cu Atlanticul, încredințat că va atinge țărâmul de est al Asiei. El moare fără să fi știut că descoperise America.

Primul drum peste Atlantic al acestui temerar călător a durat 70 de zile: cele trei caravelle ale sale au plecat din portul spaniol Palos la 3 august 1492 și au ajuns la insulele Bahama la 12 octombrie a aceluiași an.

VAPOARE ȘI RECORDURI

După Columb, sute și sute de navigatori au dus mai departe bătălia cu apele Atlanticului. Timp de peste trei secole, folosind numai puterea

vântului, ei n-au izbutit să reducă timpul de traversare la mai puțin de două luni. Aceasta până în anul 1819, când pentru prima dată o navă acționată de puterea aburilor, „Savannah”, s-a aventurat într-o călătorie transoceanică — aflate la începutul carierei lor, vapoarele nu cutezau pe atunci să treacă dincolo de apele liniștite ale fluviilor — și a reușit să facă drumul dintre America și Europa în numai... 25 de zile.

„Savannah” fusese inițial o corabie ușoară cu pinze, dar un stăpîn ambițios i-a montat zburători și un cazan cu aburi și, astfel, „modernizată”, a lansat-o în marea și primejdioasa aventură peste Atlantic — avînd însă prevederea să ia pe bord și pinzele. „Savannah” a părăsit coastele Americii la 26 mai 1819 și a ajuns în portul englez Liverpool în ziua de 20 iunie a aceluiași an. Pentru economisirea cărbunilor, coșul acestui hibrid — jumătate corabie, jumătate vapor — n-a fumezat în tot timpul călătoriei decât șapte zile. Arunca însă fum la intrarea în port. Drept care englezii, crezînd că vaporul este în flăcări, i-au făcut o primire cât se poate de „rece”: l-au întâmpinat îndreptînd asupra lui toate tulumbele pompierilor...

Dar după această primă încercare, micul „Savannah”, care avea numai 380 de tone, n-a putut ține multă vreme piept valurilor Atlanticului. Vapoare adevărate — fără pinze de rezervă — n-au apărut pe mările ocean decât în anul 1838, când „Sirius” — 700 tone — și „Great Western” — 1 340 tone — s-au luat la întrecere în marea bătălie începută cu trei secole și jumătate în urmă de Columb.

Prima cursă a fost câștigată de „Sirius”, care a parcurs drumul dintre Europa și America în 18 zile, folosind 433 tone de cărbuni, plus — în ultima zi, din lipsă de alt combustibil — tot mobilierul de lemn aflat la bord. „Great Western” a călătorit 18 zile și jumătate, consumînd 660 tone de cărbuni și transportînd din Europa în America... 7 călători — numai atîția se încumetaseră să se îmbarce.

Performanțele realizate de „Sirius” și „Great Western” au rămas multă

vreme nedepășite. Abia în anul 1866, o dată cu apariția primului transatlantic cu elice, „Pereire”, care se deplasa cu o viteză de 14 noduri (26 kilometri pe oră), timpul de traversare s-a mai scurtat.

În 1900 viteza cu care se naviga pe Atlantic ajunsese la 23 de noduri (42 km pe oră) — record realizat de campionul vremii, vaporul german „Deutschland” — iar în 1907 vasul englez „Mauritania” făcea 25 de noduri (46 km pe oră).

Timp de douăzeci de ani nici un vapor n-a mai depășit recordul „Mauritaniei”. Apoi, în 1928, vasul german „Bremen” realizează 27 de noduri, iar în 1932 nava italiană „Rex” — 29 de noduri pe oră.

Cele mai mari vapoare de pasageri cunoscute pînă în prezent, vasul francez „Normandie” și cel englez „Queen Mary”, au înscris de asemenea recorduri de viteză pe tabelul performanțelor realizate în traversarea Atlanticului. Cel dintîi, „Normandie”, a intrat în serviciu în anul 1933, avînd următoarele caracteristici: 314 m lungime, 36 m lățime, 82 799 tone, 160 000 cai putere, capacitate — 3 000 de pasageri, viteză — 55 km pe oră. Cel de-al doilea, „Queen Mary” (care mai circulă și astăzi), și-a început cariera în anul 1944. Are lungimea de 310 m, lățimea de 35 m, 200 000 cai putere și o viteză de 54-56 km pe oră. După trei ani de navetă Europa-America, aceste vase au reușit să reducă timpul de traversare a Atlanticului la patru zile și jumătate, record încă nedepășit pînă în zilele noastre de vapoarele de pasageri.

DE UNUL SINGUR

Tot ce s-a făcut de la Columb și pînă acum pentru cucerirea Atlanticului cu ajutorul corăbiilor și al vapoarelor a avut la bază cutezanța, eforturile și sacrificiile unor colective de oameni. Singuraticii în această bătălie au fost puțini. Dintre aceștia cu adevărat solitari a fost francezul Alain Gerbault. El a apărut pe frontul bătăliei cu Atlanticul în anul 1932.

Influențat de cărțile lui Jack London și poate și de povestirile auzite de la pescari — potrivit cărora, demult, cu trei-patru secole în urmă, o pirogă cu indieni ar fi ajuns la țărâmul de vest al Angliei venind dinspre America — Alain Gerbault, inginer și campion de tenis, a hotărît să traverseze singur Atlanticul cu o barcă de numai 11 metri lungime și 2,60 lățime.

Pe această „coajă de nucă”, Gerbault a părăsit Gibraltarul la 7 iunie 1932 și a ajuns la New York la 15 septembrie, parcurgînd distanța dintre Europa și America în 101 zile. El a dovedit că trufașul Atlantic poate fi înfrînt de voința omului, chiar și cu ajutorul unei bărci.

Patru ani mai tîrziu, Alain Gerbault murea pe o insulă din Pacific, bolnav de frigură. Era la a doua mare încercare: ocolul pămîntului cu barca.

O altă traversare a Atlanticului cu o barcă a fost realizată la 23 mai 1964. În cadrul cursei tradiționale New York (S.U.A.) — Plymouth (Anglia), la care au participat 14 bărci cu pinze, francezul Eric Tabarly, navigînd la bordul bărcii sale „Pen Duick II”, a făcut drumul în 27 de zile și 5 ore, cu o medie orară de 20 km.

Dar cutezanța omenească nu s-a oprit aici. O înotătoare americană, Britt Sullivan, a încercat să treacă Atlanticul înot, pornind de pe plaja din Coney Island (New York) spre Europa, la 26 iunie 1964. Tentativa n-a reușit, înotătoarea dispărînd în valurile oceanului după câteva ore.

Cea mai recentă traversare solitară a Atlanticului a fost realizată de ziaristul american Robert Manry din Cleveland, în vara acestui an. El a făcut călătoria America-Europa în 78 de zile, la bordul unei bărci cu pinze, „Tinkerbelle”, despre care se spune că ar fi cea mai mică din cîte au trecut în timpurile noastre Atlanticul.

ȘI TOTUȘI...

S-ar părea că lupta cu Atlanticul a ajuns o joacă de copii, dacă pînă și o simplă barcă poate fi folosită cu succes pentru traversarea sa, ceea ce nu e tocmai exact. Atlanticul a continuat mult timp să fie un dușman redutabil al navigatorilor, oricît de bine ar fi fost ei înzestrați cu nave puternice și rezistente. Statisticile arată că înaintea anului 1900 Atlanticul înghițea cam 350 de nave pe an — deci în medie un naufragiu pe zi. După această dată corăbiile împuținîndu-se și în locul lor apărînd din ce în ce mai multe vapoare, naufragiile s-au rărit, dar numărul lor n-a scăzut totuși sub 150 pe an (excepție făcînd epoca primului război mondial, cînd toate recordurile au fost bătute: apele Atlanticului au înghițit peste 800 de nave într-un an).

Dintre naufragiile de pe Atlantic reamintim pe cel mai mare cunoscut de istoria navigației: ciocnirea „Titanicului” cu un aisberg, la 15 aprilie 1912. Bilanț: 1 750 de morți.

După 47 de ani de la această tragedie, în primăvara anului 1959, a fost descoperit într-un ghetar ce

Alain Gerbault, cutezătorul care, traversînd oceanul singur într-o barcă, a dovedit mai bine decît oricine că Atlanticul poate fi înfrînt de voința omului.

Robert Manry, realizatorul celei mai recente traversări a Atlanticului într-o barcă cu pinze, la bordul ambarcației sale, „Tinkerbelle”.

plutea în preajma coastei de nord a Canadei cadavrul perfect conservat al unui pasager de pe „Titanic”. Era îmbrăcat în frac, așa cum îl surprinsese catastrofa — la balul de pe bordul vaporului.

ALTE MIJLOACE, ALȚI CUTEZĂTORI

Cînd geniul uman a creat mașinile zburătoare — balonul, dirijabilul și avionul — mințile cutezătoare s-au înverșunat din nou împotriva oceanului. A început o altă mare luptă, cea a traversării pe calea aerului.

Primele zboruri peste Atlantic au fost făcute cu escale și numai în sensul America-Europa — pe vremea aceea existînd credința că drumul pe calea aerului în celălalt sens, adică dinspre Europa spre America, nu se va putea realiza niciodată din cauza curenților de aer potrivnici.

Începutul l-a făcut aviatorul american Read, în anul 1919, zburînd cu un hidroavion de la Terra Nova la Lisabona și aterizînd pentru escale în insulele Azore. I-au urmat: australianul Hawker, 1919 — de la St. Louis ((Terra Nova) la Port Marnock (Islanda), cu avionul; englezul Scott, 1919 — cu dirijabilul, de la Halifax (Canada) în Anglia și înapoi; portughezul Continho, în 1922 — din Brazilia la Lisabona; americanii Smith și Nelson, 1924 — de la New York în Groenlanda, precum și alte șapte echipaje în următorii ani — toate, după cum am mai spus, realizînd traversările cu escale.

În decurs de opt ani — din 1919 și pînă în 1927 — Atlanticul a fost înfruntat de peste o sută de aviatori, dar numai doisprezece au reușit să frîngă trufia bătrînului ocean, ajungînd din America în Europa.

Bilanțul încheiat în primăvara anului 1927 arăta cifre descurajatoare: 12 victorii dificile și 90 de îndrăzneți înghițiți de valurile furioase ale oceanului.

ȘI DIRIJABILELE AU AVUT UN CUVÎNT DE SPUS

Succesele primilor aviatori care traversaseră Atlanticul au dat curaj și constructorilor de baloane dirijate.

Primul dirijabil care a trecut Atlanticul fără escale a fost „Graf Zeppelin” (LZ 127) — la 29 octombrie 1928 — de la New York la Berlin, cu mai multe escale. Un an mai tîrziu, în timp ce făcea ochiul pămîntului, a realizat o altă traversare a Atlanticului, tot New York-Berlin de data aceasta fără nici o escală, în 47 de ore.

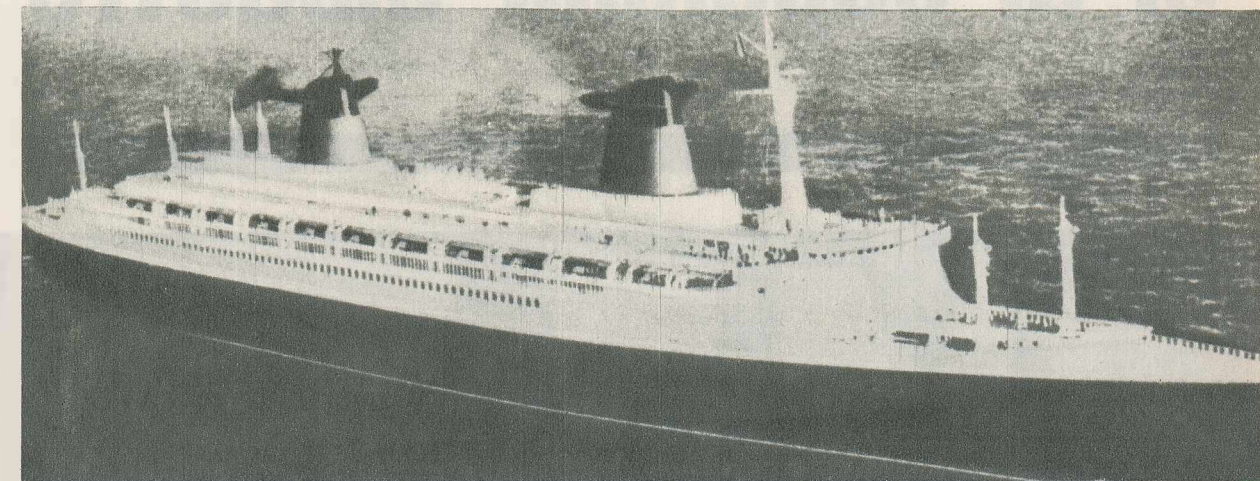
Americanii au construit în 1932 cel mai mare dirijabil — „Akron” — care n-a apucat însă să traverseze Atlanticul: în primăvara anului 1933, în timpul unor antrenamente, s-a prăbușit în largul oceanului cu 77 de ofițeri la bord.

La sfîrșitul anului 1936 a apărut „LZ 129” („Hindenburg”), cel mai mare dirijabil semirigid din lume. Măsura 248 m lungime și putea transporta 20 tone de mărfuri, 50 de pasageri și un echipaj de 42 de oameni. Cu acest gigant al aerului, germanii au înființat prima linie regulată Europa-America și retur. „LZ 129” a trecut peste Atlantic de douăzeci de ori. Acesta a plecat în ultima sa cursă la 6 mai 1937, cînd, venind de la Berlin, a luat foc în aer deasupra aeroportului american Lakehurst.

FĂRĂ ESCALE

Primul, însă, care a traversat Atlanticul pe calea aerului fără nici o escală, cu un an înaintea dirijabilului „Graf Zeppelin”, a fost un aviator necunoscut pe atunci, Charles Lindbergh, supranumit apoi „nebulul zburător”. Avionul său — un monoplan de 220 cai putere — a decolat de la New York la 20 mai 1927, la ora 15,52; a doua zi, la ora 21,31, ateriza la Paris, unde era așteptat de 150 000 de entuziaști. Cei 6 200 de kilometri fuseseră parcurși în 33 de ore și 30 de minute, cu o viteză orară medie de 187 de km.

Performanța aceasta a făcut dintr-un anonim o mare celebritate. După Lindbergh, alți aviatori au căutat să parcurgă distanțe din ce în ce mai mari — fără escale. În iunie 1927,

Cel mai modern transatlantic din zilele noastre, „France” — 37 000 tone, 65 km/oră; capacitate de transport: 3 500 pasageri, 100 automobile și 27 000 m³ combustibil și bagaje. Dimensiuni: 316 m lungime, 34 lățime și 37 înălțime. Pentru construirea lui s-au folosit 26 000 tone oțel și peste 100 000 mp marinită — material neinflamabil, care înlocuiește total lemnul. Singurul obiect de lemn de pe bordul acestui uriaș vapor este... bagheta dirijorului orchestrei. Călătorii au la dispoziție 2 cinematografe permanente, 50 săli cu televizoare, numeroase bazine de înot, 1 400 posturi telefonice (fotografia de sus).

„Anteu” („AN-22”), gigantul avion sovietic prezentat în vara acestui an la Salonul aeronautic de la Paris. Capacitatea 720 de pasageri (fotografia de jos).

Chamberlin și Levin trec Atlanticul urmînd ruta lui Lindbergh, pe care o prelungesc însă pînă la Berlin, realizînd astfel un zbor fără escale de 6 800 km. În aceeași lună, un trimotor condus de Byrd face drumul dintre America și Europa cu o viteză orară de 200 de km.

Din mai 1927 și pînă în iulie 1936, Atlanticul a fost traversat fără escale de 33 de avioane — printre care și un monoplan condus de o femeie, Amelia Earhardt, care, singură la bord, a parcurs distanța Harbour-Grace (Terra Nova) — Londonderry (Islanda), cu 220 de km pe oră.

Americanii Lambie și Merrill (primul de origine română) au încheiat seria celor 33 de zboruri, realizînd o dublă traversare fără escale — New York-Londra și înapoi — în 40 de ore, cu o viteză medie de 265 km pe oră.

Cele mai lungi zboruri fără escale peste Atlantic au fost realizate pînă în anul 1937 de Rossi și Codos (august 1933): New York-Raiac (Siria), trecînd peste Paris — 9 105 km, și de formația sovietică Cikalov-Baidakov-Biliakov, care au făcut ruta Moscova-Vancouver (S.U.A.), peste pol, cu un avion ANT-25 de 12 cilindri și 950 de cai putere, parcurgînd 9 000 km în 16 ore și 30 de minute.

AZI ȘI MÎINE

Numărătoarea traversărilor Atlanticului pe calea aerului s-a făcut cu mult interes pînă în anul 1938. Cifrele arătau că oceanul fusese trecut de 3 dirijabile, 73 de avioane și 67 de hidroavioane. Pînă acum șase ani nici un eveniment mai de seamă nu s-a înregistrat în domeniul zborurilor peste Atlantic.

Dar, la patruzeci de ani după primul „salt” aeronautic peste oceanul dintre Europa și America, un „TU-114” doboră toate recordurile de zbor, traversînd Atlanticul și continentul european fără escale: 8 191 km, în 11 ore și 6 minute (Moscova-New York, iunie 1959). La înapoiere face același drum, în numai 9 ore și 48 de minute.

Datele de care dispunem astăzi ne dau dreptul să afirmăm categoric că Atlanticul, care a fost cinci sute de ani spaima navigatorilor, a ajuns în zilele noastre

mic în fața uluitoarelor progrese tehnice realizate mai ales în domeniul transporturilor aeriene. Reamintim că traversarea Atlanticului pe calea aerului s-a făcut chiar și cu elicopterul: în mai 1965, un elicopter cu patru persoane la bord a zburat din America pînă în Scoția, fără escortă.

Atlanticul a fost traversat, în anul 1964, de aproape 4 000 000 de călători, dintre care mai mult de trei sferturi au privit zburatul neputincios al valurilor bătrînului ocean de la înălțimile amețitoare de 8 000-10 000 de metri la care zboară turboreactoarele.

În mod obișnuit marile nave aeriene care traversează Atlanticul — cam 45 000 de avioane pe an — fac astăzi cursa New York-Paris în circa 6 ore. Dar cu această tehnica zilelor noastre nu și-a spus încă ultimul cuvînt. Constructorii de avioane lucrează la realizarea de noi tipuri, ale căror capacitate de transport și viteză să poată asigura cerințele mereu crescînde ale călătorilor grăbiți.

Cînd aviația a început lupta de cucerire a Atlanticului, nu se vorbea încă nici de „zidul” sonic, nici de cel termic, pentru că pe vremea aceea nici o minte cutezătoare nu întrezărea posibilitatea depășirii vitezei de 1 200 și respectiv 2 600 km pe oră, cît reprezintă limitele acestor așa-numite ziduri. Turboreactoarele moderne au întrecut însă, de mai mulți ani, viteza sunetului, iar la sfîrșitul anului 1964 în S.U.A. a fost încercat avionul „A-11”, care a reușit să învingă bariera termică. Principalele materiale de construcție folosite în fabricarea avioanelor — aluminul și aliajele sale — nu rezistau la temperaturi înalte. Pentru aceste materiale bariera termică apărea la viteza de 2 600 km pe oră, care depășește de 2,2 ori viteza sunetului. Or, la construirea avionului „A-11” s-au folosit pentru toate porțiunile vulnerabile materiale cu titan, avînd o limită de topire foarte ridicată.

La rîndul ei, industria sovietică a prezentat la Salonul internațional al aeronauticii, de la Paris — în iunie 1965 — un uriaș aparat de zbor. Este vorba de avionul „AN-22”, lung de 55 metri și greu de 250 tone, care transportă 80 000 kg marfă sau 720 de pasageri pe distanțe de 5 000-11 000 km fără escale — deci care ar putea face și traversarea Atlanticului.

Acest avion a intrat acum în producția de serie.

O altă realizare recentă a constructorilor de nave aeriene este avionul franco-britanic „Concorde”. Înzestrat cu patru turboreactoare, lung de 56 m și avînd anvergura aripilor de 27 m, „Concorde” are o viteză de zbor, care îi va permite să facă cursa Paris-New York în numai 3 ore.

CU „PERNE DE AER”

Dar traversarea pe apă ce perspective are? Deocamdată marea companie engleză „Cunard” a refuzat subvenția pe care i-a oferit-o guvernul pentru construirea a două noi vapoare transatlantice, pe motiv că din cauza timpului prea lung de traversare pasagerii fug de vapoare, preferînd avioanele.

Planurile constructorilor sînt îndreptate în prezent spre navele „înăripate”, cu „perne de aer”. Este vorba de vapoare care zboară la o înălțime de 3-4 metri deasupra apei, prin acțiunea jeturilor de aer produse de reactoare. Societatea engleză „Convair” construiește o astfel de navă, avînd un diametru de 120 metri și o greutate de 1 800 tone. Reactorul nuclear cu care va fi înzestrată îi va imprima o viteză de 160-200 km pe oră. Capacitatea navei va fi de 400 tone de mărfuri și 300 de pasageri.

Deocamdată aceasta este tot ce se poate întrezări, pentru viitorul apropiat, în domeniul traversării Atlanticului pe apă. Desigur, față de cele 6 ore de traversare ale turboreactoarelor de azi și față de cele 2 ore ale gigantilor de mine, 25 de ore de navigație pe apă cu viitoarele vapoare înăripate pot părea mult. Dar, să nu uităm, Columb a făcut prima sa traversare în circa 1 700 de ore. Diferența față de cele 25 de ore, de care are nevoie pentru a trece dintr-o parte în cealaltă a Atlanticului pasagerul unei nave moderne, a costat multe jertfe: mii de corăbii și de vapoare scufundate cu și mai multe mii de navigatori, eroi ai luptei pe apă cu Atlanticul și, în secolul nostru, sute de nave aeriene dispărute în pustul fără sfîrșit al valurilor.

Dar, hotărît, Atlanticul a fost învins!

Ion MUNTEANU

O ZI LA ISPAHAN

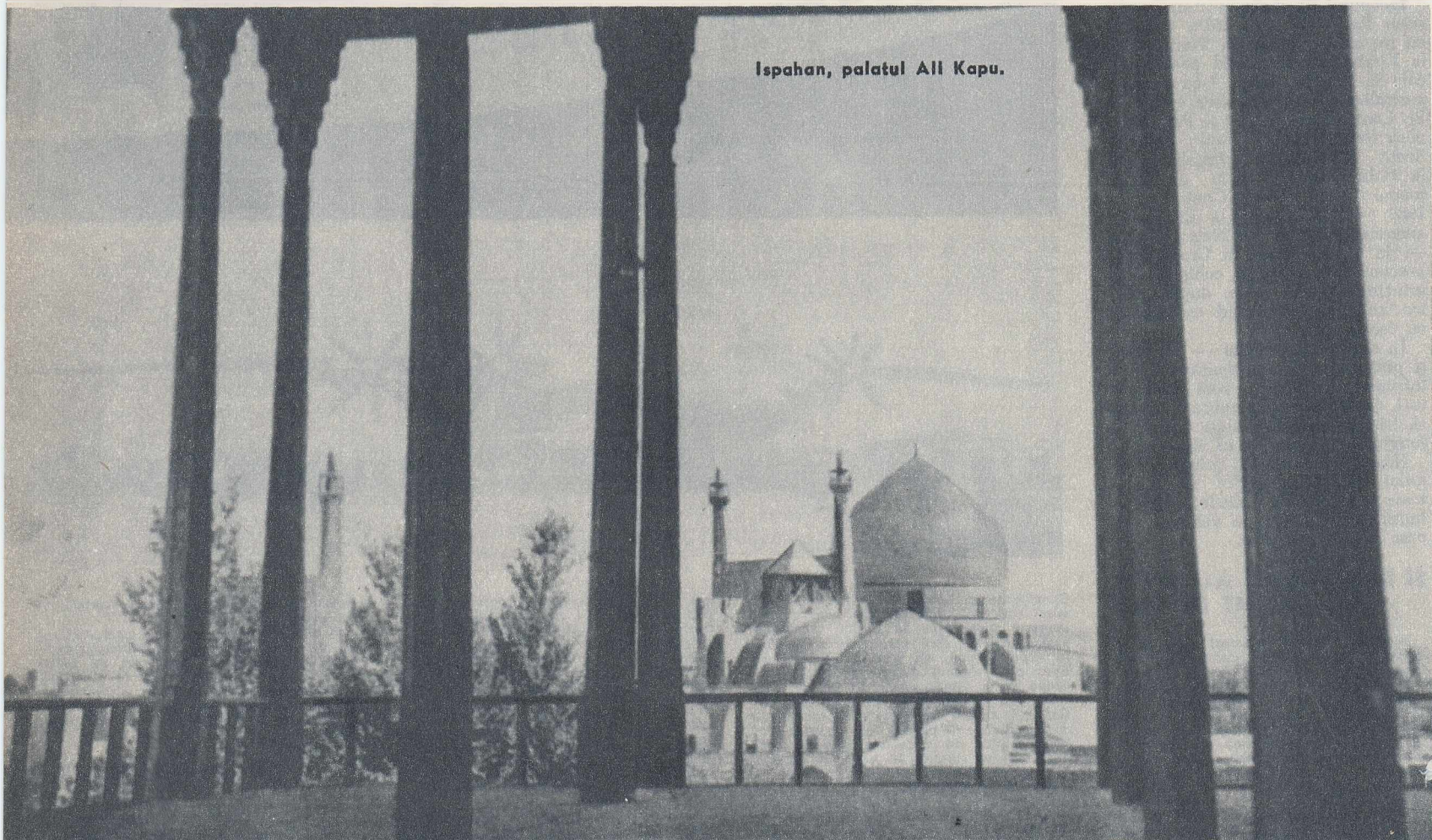
orasul rozelor și al cupolelor albastre

— notede drum din Iran de Traian MICU —

prinse într-o formă ovală, iar pe margini un chenar triplu de flori în aceleași culori. Îmi spune că acesta este un covor tipic de Ispahan, spre deosebire de covoarele de Kașan sau Kerman, care au desene cu flori și liane pe întreaga suprafață dintre chenare. Incântat de admirația mea față de aceste creații artistice, negustorul mă întreabă din ce țară sînt. Aflînd de unde vin, îmi mărturisește că nu știe despre România decît că este o țară europeană, bogată în petrol. Îi spun că țara mea are și alte bogății și că produce chiar covoare foarte frumoase, deosebite totuși mult de cele persane.

VIZITÎND MONUMENTELE ORAȘULUI

A doua zi, guvernatorul — la solicitarea conducerii hotelului — ne

Ispahan, palatul Ali Kapu.

După aproape nouă ore de călătorie cu mașina, venind de la Teheran, intrăm în sfîrșit în Ispahan (Esfahan), mare centru industrial și cultural al Iranului, cu peste 250 000 de locuitori, situat la 470 kilometri sud de capitala țării. La hotelul „Iran” găsim o primire curtenitoare și în amerele ce ni se oferă — curate și răcoroase — uităm curînc de oboseala călătoriei.

CUNOAȘTEM ARTA MEȘTEȘUGARILOR LOCALI

Spre seară pornesc spre centru pentru a lua un prim contact cu acest oraș, despre ale cărui splendori s-au scris nenumărate cărți. Ajung într-un larg bulevard mărginit de șiruri duble de platanuri uriași, bătrîni probabil de sute de ani. Este vestita Avenue Ceahar Baq (Bulevardul celor patru grădini), construit la începutul secolului al XVII-lea, o dată cu marile palate ridicate de Șah Abbas cel Mare. Lung de cîțiva kilometri, acest bulevard este locul

de promenadă favorit al locuitorilor Ispahanului.

Mă las înghițit de mulțimea gălăgioasă care se scurge pe trotuare, încercînd zadarnic să înțeleg ceva din conversația animată a celor din jur. Mă opresc să admir obiectele de argint, artistic lucrate, expuse în vitrina unui magazin. Vaze înflo-rate, cupe, talere, cu complicate desene în relief relevă talentul deosebit de rafinat al meșterilor argintari din Ispahan. Negustorul, stînd în pragul ușii în așteptarea clienților, mi se adresează mai întîi în persană, apoi, ghicînd că sînt străin, în engleză, rusă și franceză, invitîndu-mă să intru. Deși îi spun că nu intenționez să cumpăr nimic, el insistă, oferindu-se să-mi arate tot ce doresc. Foarte serviabil, îmi prezintă diferite obiecte de argint care de care mai frumoase — carafe, glaste, pahare — toate împodobite cu minunate gravuri reprezentînd flori, păsări, gazele. Îmi spune că desenele sînt creația unui pictor bătrîn, continuator al vechii școli a

miniaturistilor persani, iar execuția lor în argint este opera unor tineri lucrători dintr-unul din numeroasele ateliere de argintărie ale orașului.

Îmi continui plimbarea prin fața magazinelor cu vitrinele intens luminate de lămpi cu neon, dar după puțin timp mă opresc din nou la vitrina unui magazin de covoare. O carpetă cu flori galbene pe un fond azuriu, admirabil executată, mă determină să intru înăuntru. Întrerupîndu-și discuția cu un bătrîn îmbrăcat într-un halat cenușiu, negustorul mi se adresează direct în engleză, întrebîndu-mă ce doresc să cumpăr și, zîmbînd binevoitor, îmi arată mai multe carpețe, printre care una foarte fină, din mătase, cu un chenar triplu de flori în galben și o cru pe un fond roșu închis, încadrînd desenul unei porți cu bolta în ogivă. Îmi spune că este un covor de rugăciune, care poate fi însă folosit și drept carpetă de perete. Desfășoară apoi un covor mai mare cu un fond verde, avînd în partea centrală flori galbene și roșii cu-

trimitte printr-un secretar o scrisoare de recomandare către toate oficialitățile orașului, pentru a ni se înlesni, mie și ziaristului belgian care mă însoțește, vizitarea monumentelor și instituțiilor care ne interesează.

Am plecat, deci, însoțiți de un ghid ocazional, în căutarea vestitelor monumente ale Ispahanului. Ajunși în bulevardul Ceahar Baq, vizităm mai întîi colegiul teologic „Madruseie Madare Șah”. Vechi de trei secole, acest colegiu ne dă o imagine sugestivă a cadrului în care se desfășura activitatea unui focar al vieții spirituale a Iranului de altădată. Portalul monumental, împodobit cu plăci de faianță albastră, permite intrarea prin porți de lemn masiv într-o curte vastă, pătrată, umbrită de platanii seculari. Lecțiile se țin, după cît ni se spune, în sălile aflate sub bolțile care se înalță la mijlocul fiecăreia dintre cele trei laturi ale clădirii ce mărginește curtea. Din păcate, timpul nu ne permite să vedem biblioteca școlii,

camerele studenților, sălile de meditație și pornim mai departe spre Meidane Şah (Piața şahului), unde se găsesc principalele monumente ale Ispahanului.

În drum intrăm într-un parc plin de trandafiri, în care se află Palatul celor patruzeci de coloane (Cehel Sutun) — un pavilion grațios, cu un singur etaj, avînd la intrare un peron vast, cu acoperișul sprijinit pe douăzeci de coloane de lemn de cedru. Reflectată în apa limpede și nemișcată a marelui bazin din fața palatului, imaginea celor douăzeci de coloane se dublează, justificînd denumirea dată acestui pavilion. La intrarea în palat sîntem întîmpinați de custode, care introducîndu-ne în marea sală de recepție a lui Şah Abbas cel Mare, ne arată cu mîndrie frescele care împodobesc pereții — executate după cît se spune de un pictor olandez în trecere prin Iran acum trei secole — arme și obiecte de îmbrăcăminte care au aparținut lui Şah Abbas, vase de porțelan și ceramică emailată, fragmente de basoreliefuri.

De aici ajungem curînd în Meidane Şah, o mare piață dreptunghiulară de 500 pe 160 m, avînd în centru o întinsă peluză de gazon, încadrată cu tufe de trandafiri. Ne îndreptăm mai întîi spre palatul Ali Kapu, o clădire cu trei etaje, situată în centrul aripii drepte a pieței. Intrăm printr-un larg vestibul care — ne spune ghidul — pe timpul dinastiei Sefevide, cînd Ispahanul era capitala țării, servea ca loc de azil inviolabil pentru oricine își simțea viața în pericol. Urcăm la etaj pe o scară îngustă în spirală, trecem printr-un coridor strîmt și ajungem într-o sală spațioasă, unde erau primiți ambasadorii veniți la curtea şahului. Ieșim apoi pe o vastă terasă acoperită, deschisă spre piață. De aici privea şahul, înconjurat de curteni, parăzile militare și întrecerile sportive care se desfășurau în acele vremi în piață. Continuînd vizitarea palatului Ali Kapu, parcurgem un labirint de coridoare întortocheate, scări, cămăruțe, toate lipsite de mobilier, dar împodobite cu picturi și motive decorative alcătuite din flori, liane, păsări. Acoperite cu straturi groase de var pe timpul stăpînirii afgane (secolul al XVIII-lea) și apoi în timpul dinastiei Kadjarilor, aceste picturi, executate de iscusiți meșteri ai secolului al XVII-lea, au fost restaurate abia în ultimii ani.

De la o fereastră a ultimului etaj privim panorama orașului. Din marea de verdeață a plopilor și platanilor, vedem înălțîndu-se nenumărate cupole și minarete albastre, strălucitoare. Ghidul ne arată în apropiere uriașa cupolă a Moscheii regale, iar ceva mai departe cupolele moscheii Djome, colegiul Emami, mausoleul Baba Kasem, moscheea Baba Sukhte și multe altele, pe care ne dăm seama, cu părere de rău, că nu vom avea posibilitatea să le vizităm în această singură zi pe care o petrecem în Ispahan.

Coborîm deci în piață și mergem să vedem vestita Moschee regală — o adevărată catedrală maiestuoasă, dominînd întregul cartier cu fațada sa monumentală și minaretele înalte care încadrează o uriașă cupolă, acoperite toate cu faianță albastră înflorată. Intrăm printr-un portal boltit într-o curte vastă, pardosită cu dale de marmură, care poate cuprinde cîteva mii de oameni. Pătrundem în marea sală de rugăciune, impresionantă prin armonia proporțiilor și finețea decorației. Ghidul ne atrage atenția asupra acusticii perfecte a sălii, demonstrîndu-ne că din orice ungher se poate auzi distinct murmurul rugă-

ciunii rostite pe platforma de unde preotul își ține predica. Construită la începutul secolului al XVII-lea, Moscheea regală era considerată ca una din minunile acelor timpuri. Monumentul cel mai reprezentativ al culturii persane din vremea dinastiei Sefevizilor (secolul XVI-XVII), această moschee constituie, după afirmațiile specialiștilor, apogeul artei arhitecturale persane.

Moscheea lui Lotfollah, situată tot în Meidane Şah, peste drum de palatul Ali Kapu, este mult mai mică, dar grație armoniei și perfecțiunii decorației sale interioare, ca și cupolei sale bombate, apreciată ca fiind cea mai frumoasă din Ispahan, poate totuși rivaliza cu Moscheea regală. Mult mai intimă, mai atrăgătoare, o găsim plină de credincioși cufundați în rugăciune.

Pentru a încheia vizita în Meidane Şah, facem o scurtă promenade prin bazar, a cărui fațadă impunătoare se încadrează în ansamblul arhitectural al pieței. Ulițele bazarului, acoperite cu bolți joase, sînt pline de forfota unei mulțimi pestrițe. Multe femei, majoritatea înfășurate în obișnuitul ceador, bărbați în halate lungi, negustori ambulănți, hamali discută gesticulînd, se tîrguesc aprig, se interpeleză răstît și apoi se despart rîzînd. Toți ne dau imaginea vie a unui popor vesel, vioi, activ. În prăvălii — unele simple dughene întunecoase, altele adevărate magazine elegante, scaldate în lumină, grupate pe specialități — vedem tot felul de mărfuri indigene și străine.

ASA SE LUCREAZĂ CELEBRELE COVOARE

Ne înțelegem cu ghidul nostru să ne conducă într-un sat din apropiere, să vedem atelierele de covoare.

La ora cinci după-amiază plecăm. După un sfert de ceas ajungem pe ulițele satului. Vedem case împresurate de ziduri înalte de pămînt și, din loc în loc, porți de lemn bine închise. Coborîm din taxiul cu care am călătorit, intrăm într-o străduță în pantă și ne oprim curînd în fața unei porți joase. Ghidul bate de cîteva ori, pînă apare o bătrînă înfășurată într-un văl cenușiu. Îi spune ceva arătînd spre noi și bătrîna ne face semn să intrăm. Printr-un gang întunecat pătrundem într-o curte dreptunghiulară, cu un bazin, încadrat de cîteva pomi. De jur împrejur — odăițe joase, pe prispa cărora vedem războaie la care se țes covoare.

Privim uimiți îndeminarea cu care femei și copii, supravegheați de un meșter bătrîn, reproduc în împletitura de lînă divers colorată desenele de pe peticele de hîrtie care le servesc drept model. Fetițele se prefac că nu ne observă și-și continuă lucrul, dar un băiețel firav, cu ochi negri, strălucitori, ne înfruntă cu îndrăzneală privirile. La întrebările noastre, copilul ne răspunde că se numește Ardașir și muncește de trei ani la țesutul covoarelor. Ascultăm apoi explicațiile meșterului, care ne arată cum se asigură precizia reproducerii desenului, admirăm dexteritatea cu care tunde firele de lînă pentru a da covorului netezimea catifelată care ne încîntă privirile.

★

Ne întorcem în oraș pe înserate. Am fi dorit să mai vedem unele monumente istorice, universitatea, fabricile textile etc. Dar nu mai putem decît să trecem încă o dată pe bulevardul Ceahar Baq, pentru a mai gusta puțin din farmecul acestui oraș pe care trebuie să-l părăsim a doua zi în zori.

PELE $\frac{34}{34}$

PELE

Cu un an înaintea turneului final al campionatului mondial de fotbal din Anglia, reprezentativa Braziliei a prezentat, cu prilejul recentului ei turneu european o strălucită carte de vizită.

Herrera în Italia, Guttman în Portugalia, Nyman în Suedia, Morozov în U.R.S.S. și toți ceilalți mari antrenori care cu acest prilej l-au văzut jucând pe celebrul Pele au fost unanimi: „perla neagră” a fotbalului brazilian este, la ora actuală, cel mai bun jucător din lume. Este logic de aceea ca Pele să fie în centrul interesului nu numai al spectatorilor nelipsiți de pe terenurile de fotbal, dar și al ziaristilor sportivi. De curînd, el a fost invitat de un reporter al săptămînalului cehoslovac „Kopana” să răspundă la unele întrebări. Amabil, Pele a acceptat și astfel s-a născut interviul în 34 de întrebări și tot atîtea răspunsuri pe care-l reproducem mai jos.

I. — Care este cel mai bun prieten al dv.?

R. — Întreaga Brazilie și tatăl meu.

I. — Credeți că accidentarea pe care ați suferit-o la campionatul mondial din Chile este serioasă?

R. — Nici un fotbalist nu consideră rănirile sale ca fiind serioase.

I. — De cînd ați început să jucați fotbal ați fost vreodată rănit?

R. — Da, dar foarte ușor, la fel ca oricare alt jucător.

I. — V-ați gîndit însă vreodată să abandonați fotbalul în cazul în care veți fi rănit foarte serios?

R. — Omul nu trebuie să se gîndească la rele. Dar, desigur, în viață se petrec deseori lucruri neașteptate.

I. — Ce faceți după terminarea unui meci?

R. — Reflectez la ceea ce aș fi putut face mai bine pe teren și la fazele ratate din cauza pripelii.

I. — Credeți că peste 100 de ani se va mai juca fotbal?

R. — Mai curînd va pieri omenirea decît fotbalul.

I. — Care gol pe care l-ați înscris a avut pentru dv. cea mai mare semnificație?

R. — Golul pe care l-am marcat în meciul cu Țara Galilor în cadrul campionatului mondial din 1958.

I. — De cîte ori ați schimbat clubul în timpul carierei dv.?

R. — Niciodată. Santos și reprezentativa Braziliei au fost echipele mele și au rămas și pînă astăzi.

I. — Cîte oferte vi s-au făcut în cursul turneului dv. în Europa?

R. — Foarte multe și foarte importante.

I. — De ce ați respins toate ofertele, în sumă de milioane, din partea cluburilor europene?

R. — Deoarece tot ceea ce sînt astăzi și ce am, le datorez țării mele și fotbalului brazilian. Dintr-un lustragiu sărac am ajuns ceea ce sînt în prezent. Iubesc Brazilia și fotbalul nostru.

I. — Citiți mult?

R. — Da, cel mai des în perioadele de pregătire a meciurilor și cînd mă aflu în cantonament.

I. — Ați face film?

R. — Aș filma cu multă plăcere, deși nu aș vrea să interpretez rolul unui fotbalist.

I. — Care sînt actorii dv. preferați?

R. — Îmi place să merg la cinematograful și dintre actorii cel mai îndrăgit este Vittorio Gassman, pe ca-

re-l apreciez pentru talentul său deosebit.

I. — Știți să înotați?

R. — Da, aceasta este cea mai mare pasiune a mea.

I. — Sînteți fericit?

R. — Da, din punctul meu de vedere.

I. — Care zi din viața dv. o considerați ca fiind cea mai fericită?

R. — Sint de fapt două zile — și anume cînd Brazilia a cucerit în Suedia și, apoi, în Chile titlul de campioană mondială.

I. — Și care este cea mai tristă zi?

R. — Cînd, în anul 1959, am pierdut la Buenos Aires campionatul Americii de Sud.

I. — V-ați gîndit vreodată să abandonați fotbalul?

R. — Nu, niciodată. Mă gîndesc numai cum să întîrzii cît mai mult această dată.

I. — Care este cel mai frumos cadou pe care l-ați primit vreodată?

R. — Îmbrățișarea mamei mele după victoria din Suedia și, în același timp, consimțămîntul ei pentru profesia pe care mi-am ales-o.

I. — Care a fost cel mai frumos cadou pe care l-ați făcut?

R. — Nu pot spune aceasta. Dar mă străduiesc mereu să fac cadouri frumoase.

I. — Cîte ore acordă zilnic fotbalului?

R. — Fotbalul este la noi o meserie ca oricare alta și de aceea i se acordă cîte opt ore zilnic — chiar dacă nu toate sînt petrecute pe terenul de joc. Deseori trebuie să te ocupi și cu teoria.

I. — Cîte meciuri ați susținut pînă acum?

R. — Cînd cineva trece de o sută încetează să mai numere. Mărturisesc cu toată sinceritatea că de mult am pierdut socoteala.

I. — Cîte goluri ați înscris?

R. — Nu am idee, nu sînt contabil, ci atacant.

I. — Cînd ați jucat pentru prima oară fotbal?

R. — Pe atunci nici nu mergeam încă la școală. Prima mea mingă a fost din cîrpă.

I. — Care apărări pe care le cunoașteți le considerați ca fiind cele mai bune?

R. — Cele mai bune? Nu știu, dar cele mai puternice sînt cele de la Inter Milano și River Plate Buenos Aires.

I. — Sînteți de părere că norocul are vreun rol în fotbal?

R. — Cred că da. Într-un meci nu se poate realiza chiar totul prin inteligență.

I. — În cîte secunde alergați suta de metri?

R. — În 10,8 pînă la 11,2 secunde.

I. — Ați deveni mai tîrziu cu plăcere antrenor?

INTRĂȚI — NU AMINAȚI!

de Eugen FRUNZĂ

A inserat. Mă plimb fără țintă pe străzi. Traversez piața largă cu mozaic și cobor, pe lîngă blocuri și magazine moderne, de-a lungul liniei de tramvai. Seara e lină, tei adînci și nostalgici, cu reflexe blonde. Ca pe un ecran fluid mai port în mine imaginea zilei, cu industrii și cartiere noi, cu fluxul vesel al studenților, cu teatrul și Copoul, cu toată acea vibrație a secolelor care mă copleșește la fiecare popas în „dulce tîrgul leșilor”.

Pe nesimțite părăsesc centrul propriu-zis al orașului și ajung lîngă hale. Dau să-mi continui plimbarea, cînd un glas puternic amplificat îmi izbește timpanul:

„Intrați, nu aminați! Mare spectacol de o oră. Mai sînt cîteva momente. Numai 3 lei intrarea. Program excepțional. Femeia păianjen și fata care plutește în aer, liberă și nesustînută. Sînt ultimele momente. Mare spectacol de o oră. Intrați, nu aminați!”

Ce zici, intrăm și noi, suflele al copilăriei care mă atingi, ca într-o vrajă, de dincolo de ani? Plătesc 3 lei și intru sfios într-un adăpost afumat, un fel de cort erapat, chinuit, pe care și noamii lui Genghis-han l-ar fi scos la reformă. Jos — pămînt umed semănat cu mucusi de țigări și coji de semințe. Cîteva bănci zgîriate, strîmbe, cu noduri și așchii vrăjmașe. Scena — scîndură negeluită. Cortina, cît o față de pilotă vîrgată, peticită. Iluminația — un singur bec murdar, agonizant. Publicul — vreo trei duzini de fumători precoci.

Așadar, începe spectacolul. Apare mai întîi o mină. Se căzneauțe sus, pe sîrma ruginită, să miște cortina din loc. Operația se realizează cu succes numai în două minute. E ora 19 și un sfert.

„Maestrul” prestidigitator (în frac, fără ironie!) scoate cîteva zeci de monede din vînt și din nasurile asistenței, înghețe o Bîlă albă și scoate două albastre, prinde o sfoară de un capăt, o agată cumva sus, pe după cortină, cu defecte vizibile de meșteșug, și cîcă o ține apoi — să vezi și să nu crezi — pe buricul degetului, în verticală. Buun! S-a făcut ora 19 și jumătate. Fumul, cu toată ventilația naturală, se încheagă perseverent în straturi geologice.

Dar ce se petrece, oameni buni? Becul, singurul, murdarul, neajutoratul bec, și-a dat duhul. Fărîma de lumină a murit. E întuneric beznă, dacă nu punem la socoteală „Carpășii” incendiați.

— Iar mi-a făcut bucata! — strigă „maestrul” de pe scenă, invizibil și jignit. Cine-i la tabloul de comandă? — Este! — răspunde un glas de undeva, din fund, ca din pivnița iadului.

— Faci lumină bre, sau caști gura la tablou? — întrebă alt glas cu perspectivă baritonă.

Publicul se agită, protestează, „maestrul” se supără, apostrofează pe cîte unul, apoi se lasă în voia sortii și așteaptă. Dumnealui fumează. Noi fumăm. Dumnealui injură, cînd și cînd, printre dinți și printre rotoacele de fum. Spectatorii injură ceva mai tare și mai des. Dar lumină nu se face.

— Ptiu, mama dracului, nici luminări nu aveți?! — sugerează cu politețe cineva.

— E interzis — răspunde zbrîlit „maestrul”. Și nu mai răzni ca în codru, că te dau afară!

„Maestrul”, ce să zic, impune prin fermitate. Dar se răz-gîndește curînd. O femeie și o fetiță urcă pe scenă cu niște luminări aprinse. Abia își găsec loc tustrei. E ora 19 și 40 de minute.

Și iată, chiar atunci, minune fu și se făcu. Becul, chipurile, a înviat. Luminările se sting și spectacolul continuă în condiții civilizate.

Astfel mi-a fost dat să admir în plină lumină atît „iluzia” — pe femeia-păianjen — cît și pe fata care plutește în aer „liberă și nesustînută”, două numere de mare actualitate pe vremea bileciului antediluvian.

Am părăsit cu toții „sala” cînd nu se impliniseră nici 35 de minute de spectacol, incluzînd și manipularea cortinei, ca și moartea clinică și reînvierea becului. Crainicul cu glas amplificat își reluse reclama pentru spectacolul excepțional de o oră numai 3 lei intrarea!...

Nu prea știu, la urma-urmei, ce să cer și cui să mă adresez. Dar sînt convins că asemenea petec de promiscuitate nu șade bine pe un veșmînt atît de curat și frumos.

La revedere, dulce tîrg al leșilor, dar zău, fără „intrați — nu aminați!”

R. — La aceasta nu m-am gîndit încă pînă acum. Dar de ce nu?

I. — Cu care picior trageți mai bine: cu dreptul sau cu stîngul?

R. — Cu stîngul.

I. — Ați deveni portar?

R. — Cu foarte multă plăcere. Postul acesta îmi place atît de mult, încît în Chile am fost portarul de rezervă al naționalei noastre.

I. — Considerați că sistemul 4-2-4 este cel mai bun?

R. — Cred că, într-adevăr, așa este.

I. — De ce atunci Brazilia a ales la campionatul mondial din Chile sistemul 4-3-3?

R. — Pentru a întări și mai mult apărarea. Trebuie să se țină seama de faptul că în echipa noas-

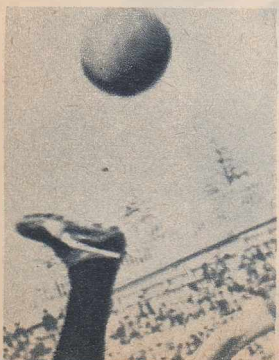
tră reprezentativă trei atacanți — nu vorbesc despre mine — au posibilitatea să spargă orice apărare.

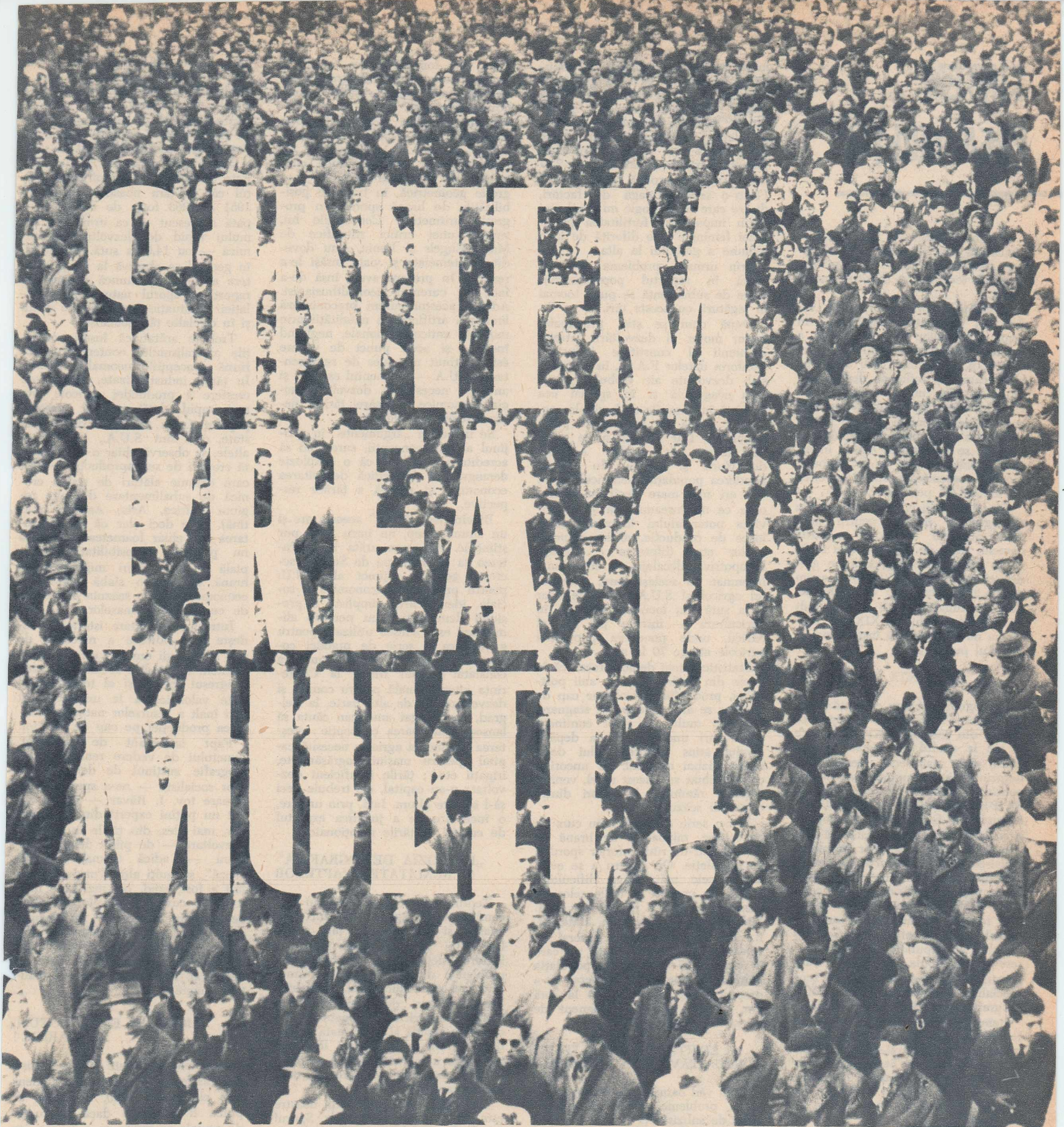
I. — Care este după părerea dv. cel mai bun post într-o echipă?

R. — Fotbalul este un joc de echipă. Toate posturile sînt la fel de importante, începînd de la portar și pînă la extrema stîngă. O echipă este alcătuită doar din 11 oameni și nu din unul singur.

I. — Cînd un portar reușește să apere o lovitură de la 11 metri credeți că balonul a fost prost expediat?

R. — De obicei da, dar nu întotdeauna. Un portar bun cunoaște obiceiurile fiecărui jucător din echipă adverse și dacă este și inteligent, poate deseori să paraze lovitura.

SUNTEM PREA MULTI!

Oameni... oameni... oameni... Multe milenii au trecut pînă ce populația globului a atins, în 1850, primul miliard. Pentru a adăuga al doilea miliard, au fost necesari 80 de ani (1850-1930) și doar 30 de ani pentru al treilea. Se crede că la începutul celui de-al patrulea păttrar al secolului numărul pămîntenilor se va ridica la 4 000 000 000. (Date statistice: „Population Reference Bureau” din S.U.A.)

1 MILIARD

2 MILIARDE

3 MILIARDE

4 MILIARDE

SÎNTEM PREA MULȚI?

Sintem aproximativ 3,2 miliarde. Aceasta era — după ultimul raport statistic al O.N.U. — populația globului terestru la sfârșitul anului trecut.

Aruncînd o privire în urmă, vedem că populația Pămîntului, în ciuda războaielor și a molimelor, a crescut vertiginos. Vechile statistici arătau că pe la anul 1800 trăiau pe lume cam 923 milioane de oameni. După un veac, numărul lor crescuse cu o jumătate de miliard și, pe măsură ce ne apropiem de anii noștri, constatăm că ritmul de populare a planetei se intensifică. Astfel, în ultimii treizeci de ani, cu tot războiul mondial, omenirea a sporit cu circa un miliard de persoane!

Çiți vom fi în viitor? Previiziunile demografilor indică pentru anul 2000 numărul de 6,5-7 miliarde oameni, adică de două ori mai mulți ca în prezent. Normal, dacă ne gîndim că numai din 1950 și pînă acum sporul a fost cam de 700 milioane, deci aproximativ de 1,5 ori mai mult cît în tot secolul al XIX-lea. Problema nu se limitează însă numai la aspectul pur statistic.

O ȘTIINȚĂ VECHE AZI

Demografia nu este o știință nouă. Se cunosc investigații demografice datînd din secolul al XVII-lea, care și ele la rîndul lor aveau antecedente mult mai vechi. Demografia, desprinsă din așa-numita „aritmecică politică” apărută în secolul al XVII-lea ca știință cu tendință de măsurare a fenomenelor economice și sociale, este chemată astăzi să contribuie la rezolvarea unor probleme social-economice importante pentru întreaga omenire. Aceste chestiuni au stat și în centrul atenției celor peste 1 000 de specialiști din 88 de țări reuniți recent la Belgrad, în cadrul celui de-al II-lea Congres mondial al populației (primul avu-se loc la Roma, în 1954). Țara noastră a fost reprezentată de zece specialiști în economie, demografie, geografie, medicină, antropologie.

Reintors de la Belgrad, tovarășul Ion Răvar, candidat în științe economice, director general adjunct al Direcției Centrale de Statistică, a avut bunăvoința să ne pună la dispoziție cea mai mare parte a datelor și informațiilor cuprinse în rîndurile ce urmează.

Cercetările din ultimii ani arată că regiunile cu ponderea cea mai

mare în privința sporului de populație sînt tocmai cele cu greutatea specifică cea mai scăzută în producția mondială. Este vorba de țările în curs de dezvoltare, a căror populație sporește anual între 2,5 și 3,5 la sută, în timp ce pe toată planeta creșterea anuală este de 2 la sută. Cum se explică acest lucru? Printr-o serie întreagă de factori, dintre care cel biologic nu e cel mai puțin important: fertilitatea populației feminine este diferită de la o regiune a globului la alta.

Prin urmare, problema cea mai acută în raportul populației-mijloace de subzistență se pune tocmai în legătură cu aceste țări.

După cum se știe, principalul factor motor al dezvoltării întregii economii îl constituie industria. Conform datelor F.A.O., în regiunile slab dezvoltate ale globului populația neagră și în special cea ocupată în ramurile de bază ale economiei ocupă un loc relativ puțin important. Dar aceasta nu e totul. Să luăm, de pildă, America de Nord și Africa. În S.U.A. ponderea populației neagră și de trei ori mai mare decît în Africa, ceea ce nu înseamnă că și în privința potențialului industrial (mijloace de producție, calificarea lucrătorilor etc.) diferența e aceeași. Dimpotrivă, decalajul e mult mai însemnat. În același timp, potențialul agricol al S.U.A. — unde doar 8 la sută din locuitori lucrează în agricultură — întrece pe cel al Africii, unde ponderea populației agricole atinge 70 la sută.

Statisticile mai demonstrează că în unele din țările Asiei, în anii post-belici, producția agricolă pe cap de locuitor se află aproape în stagnare. Ba, mai mult, pe acest continent există țări unde ea nu a depășit nivelul atins înaintea celui de-al doilea război mondial, iar uneori a coborît chiar sub acest nivel, venitul național rămînd la valori dintre cele mai scăzute.

Într-o serie de regiuni în curs de dezvoltare, mijloacele de hrană au crescut într-un ritm inferior sporului de populație. Or, pentru a se evita măcar cele mai grave dificultăți, media de creștere a mijloacelor de hrană ar trebui să fie de 4 la sută. Iată de ce — așa cum arată dr. B. R. Sen, directorul general al F.A.O. — modul de viață pe care îl duce 10-15 la sută din populația Pămîntului poate fi considerat de-a dreptul mizer; pînă la 50 la sută din omenire suferă permanent de pe urma subalimentației.

LIMITAREA NATALITĂȚII SAU STĂVILIREA MIZERIEI ?

Cum văd oamenii de știință rezolvarea problemei asigurării mijloacelor de subzistență pentru o populație mondială în continuă creștere? Răspunzîndu-ne la această între-

bare, tov. Ion Răvar s-a referit la recentul congres de la Belgrad, unde, în linia mari, s-au cristalizat două poziții distincte:

Unii specialiști occidentali și-au reamintit de „teoriile” elaborate acum un secol și jumătate de Malthus, care susținea, după cum se știe, că populația crește în progresie geometrică, în timp ce posibilitățile de hrană sporesc în progresie aritmetică. Concepțiile lui, supuse unei critici științifice de Marx, Engels și Lenin, s-au dovedit neintemeiate și viața însăși le-a respins. În prezent avem însă de-a face cu curentul neomalthusianist. Adepții acestui curent preconizează limitarea artificială a natalității prin mijloace anticonceptionale, neglijînd însă — și acest punct de vedere este susținut mai ales de reprezentanții S.U.A. — elementul esențial și anume: necesitatea dezvoltării social-economice a fiecărei țări, a fiecărei regiuni a globului.

Se invocă și „argumente” în sprijinul acestor concepții, care tind să acrediteze concluzia că o „explozie demografică” împiedică dezvoltarea economică și socială a țărilor respective.

Bineînțeles, „teoria” aceasta are și un anumit scop, nu întru totul pur științific. Așa cum arăta în cuvîntarea sa dl. Philippe de Seynes, secretar general adjunct al O.N.U. pentru problemele economice și sociale, identificarea simplistă a presiunii demografice cu penuria alimentară este adesea utilizată pentru a justifica o serie de practici comerciale negative, după cum s-a constatat și anul trecut la Conferința internațională pentru comerț și dezvoltare. Pe de altă parte, la Belgrad, un delegat american căuta să lanseze următoarea concepție: creșterea producției agricole necesită capital (pentru mașini, îngrășăminte, irigații etc.); țările insuficient dezvoltate n-au capital, ele trebuie deci să-l solicite altora. Iată, prin urmare, o încercare de a justifica exportul de capital în țările menționate...

„EXPLOZIA DEMOGRAFICĂ” ȘI REALITATEA FAPTELOR

Teoriile neomalthusianiste au fost combătute de specialiștii din țara noastră și din celelalte țări socialiste. Noi pornim de la ideea că factorul determinant în rezolvarea problemei discutate este, în primul rînd, cel economic-social. Industrializarea, alături de mecanizarea și chimizarea agriculturii poate asigura creșterea rapidă și accentuată a producției, fără a fi necesară limitarea prin lege a mării familiei și a natalității, așa cum au propus neomalthusianistii.

De altfel, exemplul țării noastre este cît se poate de grăitor. Sporul anual de populație în România se situează la nivelul sporului popu-

lației țărilor dezvoltate. În ultimii șase ani ritmul mediu de creștere a producției a fost de 14,4 la sută anual. În viitorul plan cincinal, creșterea anuală a venitului național va fi de circa 7 la sută, ritmul de dezvoltare a industriei de 10,5 la sută, a agriculturii de circa 3,5 la sută. Este de asemenea semnificativ faptul că, în țara noastră, între anii 1951 și 1963 forța de muncă ocupată a crescut — ca urmare a ritmului rapid de dezvoltare economică — cu 14,6 la sută. De altfel, în general se observă la noi o creștere a forței de muncă ocupate în raport cu sporul natural al populației. O situație asemănătoare există și în celelalte țări socialiste.

Trebuie arătat că înseși realitățile capitalismului contemporan infirmă concepțiile neomalthusianiste. În țările industrializate, ritmul de creștere a producției agricole este mai rapid decît cel al creșterii populației. Ba, în unele din aceste state, cum sînt S.U.A., Canada și altele, se observă chiar o criză agrară cronică de supraproducție — criză care dănuie alături de starea cronică de subalimentare din alte regiuni (Africa, Asia, America Latină). Este deci clar că subalimentarea sau chiar foametea se explică nu printr-o imposibilitate principială de a se spori mijloacele de hrană, ci printr-o slabă dezvoltare economică și prin scăzuta capacitate de cumpărare a maselor.

Întreaga dezvoltare istorică dovedește că o ridicare a nivelului de trai al întregii omeniri este posibilă, întrucît, în condiții sociale adecvate, progresul științei și al tehnicii permite valorificarea la un nivel tot mai înalt a resurselor naturale, creșterea producției pe cap de locuitor.

Fapt interesant de remarcat, punctului de vedere realist în demografie susținut de delegații țărilor socialiste — ne-a spus în continuare tov. I. Răvar — i s-au raliat nu puțini experți din Occident, dar, mai ales, din țările în curs de dezvoltare — de pildă delegații indieni — adică tocmai cei „în cauză”, și mulți alții. Poziția acestor țări a fost, cred, cel mai bine ilustrată de cuvintele simple dar pline de conținut rostite de un delegat dintr-o țară slab dezvoltată: „Noi vrem — spunea el — să avem copii mulți și să trăim bine”. Este un deziderat firesc, bazat pe o realitate concretă.

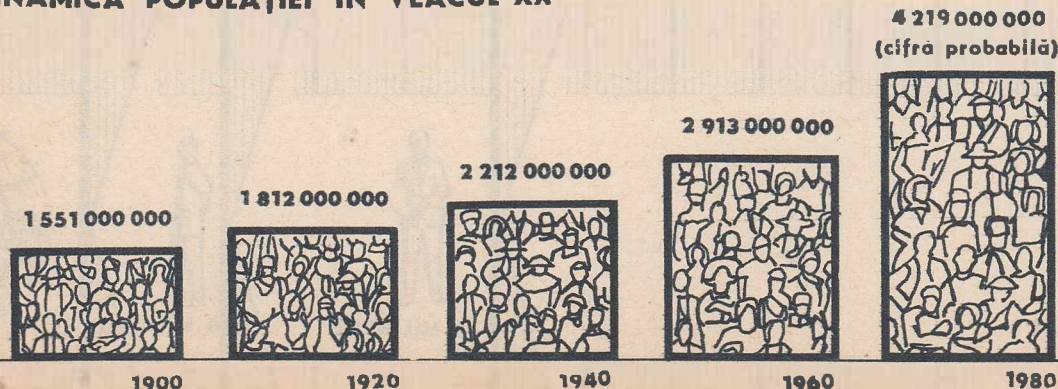
PĂMÎNTUL ESTE, TOTUȘI, DARNIC !

Calculule efectuate de specialiști demonstrează că problemele alimentare ale anului 1980, de pildă, ar putea fi rezolvate dacă producția de cereale ar crește cu o treime, iar cea animalieră s-ar dubla față de cea actuală. Este posibil ca țările în care populația crește cel mai mult să realizeze o asemenea sporire a producției de alimente?

Să ne adresăm din nou rezultatelor unor cercetări. Avem în față un grafic publicat de F.A.O. El arată că, în cazul Africii, de pildă, terenurile agricole imediat valorificabile ar putea da o producție de patru ori superioară celei actuale. Rezerve imediate de creștere a producției agricole există și în alte regiuni ale globului (America Latină, Orientul Apropiat etc.).

În felul acesta, chiar în condițiile de exploatare a pămîntului folosite în prezent, s-ar putea asigura hrană nu pentru 7 miliarde, ci pentru

DINAMICA POPULAȚIEI ÎN VEACUL XX

Suprapopulație? Mizeria care-i gonește pe alte meleaguri pe acești țărani din „poligonul foamei” din nord-estul Braziliei are rădăcini în actuala structură socială și economică a țării, nu în „neputința” pământului de a-și hrăni fiil. Experții apreciază că dacă pe întregul glob ar fi folosite toate mijloacele pe care le pune la dispoziție știința contemporană, s-ar putea asigura hrana a 30 miliarde de oameni.

9 miliarde de oameni! Iar dacă s-ar utiliza toate resursele, dacă s-ar folosi pe scară largă toate mijloacele, pământul ar fi atunci și mai darnic, căci ar furniza mijloace de trai pentru 30 miliarde de fi ai săi!

În acest sens există de pe acum numeroase propuneri, planuri, inclusiv proiecte de fertilizare a pustiurilor. Ca exemplificare amintim pe cele privind Sahara. Acest deșert care, așa cum o arată descoperirile arheologice, a fost cândva un mare grănar, s-ar putea reîntoarce la rodnicia din trecut. Pentru aceasta ar fi necesare investiții considerabile în vederea construirii unor sisteme de irigații, precum și în vederea mecanizării și chimizării terenurilor redede agriculturii. Descoperirea unei adevărate mări subterane în Sahara ușurează mult sarcina tehnicienilor.

Mai există și alte proiecte care urmăresc darea în folosința agriculturii a vaste suprafețe, ca de pildă cele din Siberia (prin schimbarea cursurilor unor fluvii și crearea unei mări artificiale), prin scoaterea de sub apa mării a unor terenuri etc. Și apoi, să nu uităm acest vast „corn al abundenței” care este oceanul planetar. El ne poate oferi nu numai pește (bogăție, de altfel insuficient exploatată pînă în zilele noastre), ci și acea inepuizabilă resursă alimentară care e planctonul — aproape complet neglijat deocamdată, cu toate valorile nutritive deosebite pe care le prezintă.

Fără îndoială, pământul are de unde hrăni și o populație de zece ori mai mare. Rămîne doar să ne făurim cheia cămărilor lui, să le deschidem porțile pentru a ne bucura cu toții de bogățiile-i incomensurabile.

PREOCUPĂRI ACTUALE ALE DEMOGRAFILOR

— Ce alte probleme s-au mai dezbătut la Congresul mondial al populației? — am întrebat pe tov. I. Răvar.

— La această manifestare cu caracter exclusiv științific s-au dezbătut și alte probleme demografice, care, firește, în ultimă instanță, sînt greu de delimitat de cele economice căci, în fond, toate aspectele sînt strîns legate între ele, decurg unul

din altul. În afara sus-amintitelor probleme privind interdependența și condiționarea reciprocă a fenomenelor demografice și a factorilor economici și sociali, care au făcut obiectul a mai mult de jumătate din cele 500 de comunicări, un loc important l-au avut aspectele migrației interne și internaționale. Experții din țările capitaliste au susținut necesitatea acestor migrații chiar și în cazul cînd se desfășoară anarhic, pentru că — afirmau ei — ele au un rol pozitiv în orice condiții.

Delegații din țările socialiste nu au fost de acord cu acest punct de vedere. Noi am arătat că într-un stat ca al nostru, ca urmare a îmbunătățirii continue a repartizării forțelor de producție, se dezvoltă în mod armonios toate regiunile țării, fără excepție. Aceasta duce la o folosire tot mai completă și mai rațională a forței de muncă pe plan regional și determină scăderea numărului muncitorilor care, în condițiile industrializării socialiste, se deplasează dintr-o regiune în alta la noi locuri de muncă.

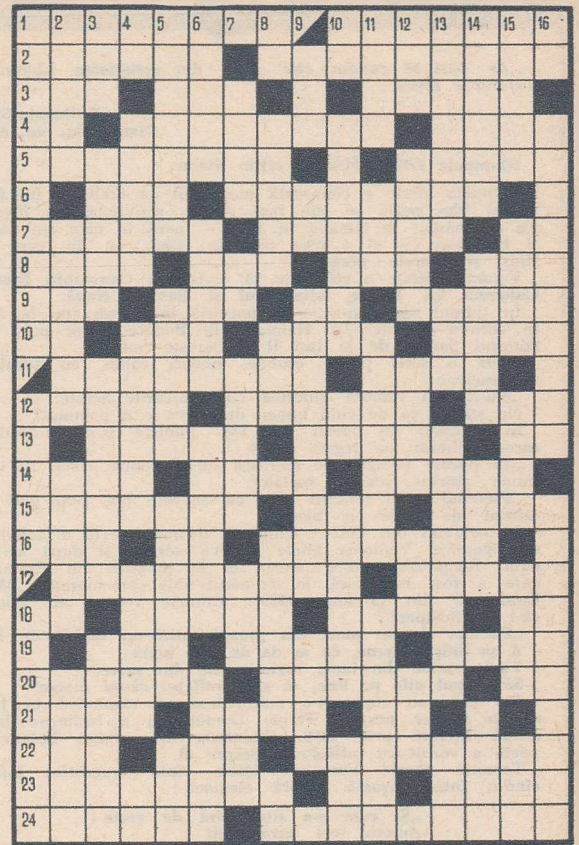
În ceea ce privește migrația internațională, chiar și cei care o susțineau cu tărie n-au putut nega faptul că în general ea nu e decît un paleativ și că nu reduce cu nimic exploatarea muncitorilor de către capitaliști.

La congres s-au mai discutat și o serie de probleme privind morbiditatea și mortalitatea, metodologia cercetării demografice etc. Delegația noastră a prezentat șapte referate, dezbătînd o tematică amplă, de la utilizarea mai rațională a resurselor naturale și a forței de muncă pînă la modelul matematic privitor la evoluția cronologică a unei populații.

Manifestare științifică importantă — ne-a spus tov. I. Răvar în încheiere — cel de-al II-lea Congres mondial al populației a contribuit la o mai bună cunoaștere a fenomenelor demografice din diferite regiuni ale globului, elucidînd pozițiile teoretice și fiind, totodată, un stimulent pentru dezvoltarea și aprofundarea acestor cercetări deosebit de actuale și importante pentru întreaga omenire.

Conversare realizată de Dan LĂZĂRESCU

CĂLĂTORII ȘI CĂLĂTORII

16
24

ORIZONTAL: 1) Celebru navigator norvegian, care la 15 decembrie 1911 a descoperit Polul Sud — Scriitor, om politic și vestit călător român (1621-1714). 2) Explorator norvegian, vestit datorită călătoriei de la Polul Nord (1893-1896) — Călător italian (1256-1323) care și-a povestit întâmplările pline de neprevăzut din călătoriile sale în Mongolia și China (2 cuv.). 3) Început de traversare! — „Moțul la drum” de I. Vidu — A strînge la un loc. 4) Usturoi — București, Londra, Paris — Potrivit zicalei, toate drumurile duc spre ea. 5) Savant român care a participat la o expediție în Antarctica pe vasul „Belgica” — Orașel german. 6) Romancier portughez — Ținuturi cu zăcăminte de aur. 7) Insulă în Oceanul Pacific, vizitată de exploratorul Cook în 1768 și 1776 — În floarea vîrstei (pl.) — De ce? 8) Sclav în vechea Sparta — Autorul cărții „La marginea deșertului Gobi” — Afluent al Dunării — A scris o „Carte despre drumuri lungi”. 9) Scobit — Ținta călătorilor cosmice (fig.) — Cont curent (abr.) — Nume feminin. 10) Are! — A lucra pămîntul — Leguminoasă — Dinastie româno-bulgară. 11) Vestit navigator portughez, primul care a făcut o călătorie în jurul lumii, descoperind strîmtoarea care îi poartă numele — Erudit. 12) Dovedit — Oraș pe Dunăre inclus în marile lucrări hidro-energetice de la Porțile de Fier — Rîu în Elveția și Germania. 13) A plitici — A se deștepta — Notă muzicală în... Asia. 14) De obicei primul fel la masă (pl.) — Corabia de pe... Muntele Ararat (leg.) — Adevărați. 15) Creangă (reg.) — Num — Remediul. 16) Munte în Austria — Alexandru — Geograf grec, care a călătorit mult și de la care s-a păstrat o prețioasă „Geografie”. 17) Unitate de măsură pentru unghiurile spațiale — Comparativ pentru întinderea oceanului. 18) Negăție — Șosea și piață în Capitală — A sta — Noroi. 19) Localitate în R. P. Chineză — Pură — Nume masculin italian. 20) Autorul romanului „O pînză în depărtare” — Frumoasă țară pe țărmul Mediteranei — 1965. 21) Vast platou și țară în Asia — Procesiune — Pronume. 22) Localitate în R. P. Ungară — Insulă daneză — Autorul poeziilor „Egiptul” și „Veneția”. 23) Acțiune care trebuie să se îndeplinească — În Antarctica — Galați sau Brăila. 24) A călători pe ape — Se cațără pe munți (pl.).

VERTICAL: 1) Cel de-al șaselea continent al globului — ...da Gama, vestit navigator portughez — Călător rus care a întreprins cunoscuta „Călătorie peste trei mări”, ajungînd în India. 2) „Santa...”, una din caravelle lui Cristofor Columb — Spaimă, neliniște (fig.) — Călebrul erou grec care a călătorit douăzeci de ani pentru a se întoarce în patria sa — Autorul volumului „Păsări călătoare”. 3) Unica — Scriitor rus care a călătorit în Sahalin pentru a studia viața deportaților și a populației din această îndepărtată insulă — Cabană — Dispozitiv folosit în laboratoare. 4) Nicolae Stoescu — Lucrare pe ogoare — Localitate pe litoralul românesc — Stațiune cu vestite ape minerale în Franța (Savoia) — Nichel. 5) Ruinat (fig.) — Frumoasă insulă grecească în Mediterana — Referitoare la mare (fem. pl.) — Marcă mondială de aparate electrice. 6) Căpițe pe cîmp — Fantastic — Supus acțiunii de sablare — Stațiune balneară maritimă în R. P. Bulgaria. 7) Eroina unei cunoscute romane — Măsură de suprafață — Fluviu în Franța, care se varsă în Oceanul Atlantic — Un strămoș de-al nostru — Parcelă. 8) Nicu Marinescu — Autorul piesei „Zbor de noapte” — Există unul al Domei — Perla de pe Valea Prahovei — Abis! 9) Lac vulcanic lângă Tuznad — Carei! — Poarta maritimă a țării noastre — Cunoaște. 10) Mère! — Treacătoare în Carpații Meridionali — Ore! — Mănăstire întemeiată de Matei Basarab, care este înmormîntat aici — Scriitor englez (1135-1210). 11) Ca să le depună, anghilele călătoresc mii de kilometri — District în Anglia — Potrivnică — Arbori. 12) Scriitor german (1828-1908) — Autorul celebrilor romane „Ocolul pămîntului în 80 de zile”, „De la Pămînt la Lună” ș.a. — Speranța celor ce călătoresc în pusturile nisipoase (pl.) — Impozit (inv.) — Monedă japoneză. 13) Curățiri — „Ursul” din Sovata — Rîu în țara noastră — Prefix. 14) Răsunătoare — Partea budapestană pe malul stîng al Dunării — Trîndăvie — Slab (fig.). 15) Totalitatea fenomenelor meteorologice (pl.) — Adăpostul navelor în porturi — Cel mai mare continent — O altă corabie pe care a navigat Cristofor Columb — Curent (abr.). 16) Vocale — Poet clasic român, autor al cărții „Călătorie în Africa” — Neînfricații cuceritori ai spațiilor cosmice.

Aneta BARTOLOMEU

Cuvinte rare: VAREL, ESA, INN, AAR, OIS, TAT, ARO, AEG, MAP, FEN, LOE.

Dezlegarea jocului „COPII”, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) CATALIN — POGONICI. 2) AMICIS — NEVINOVAT. 3) SANATATE — ARE — ALI. 4) SNUR — COPIL — SIRIN. 5) I — TIC — POVESTE — ME. 6) AVE — ONITA — TERNAR. 7) NI — CLAR — NAE — BARA. 8) CRITICA — PAPUSAR. 9) ITAR — VERNE — ART — E. 10) COPCA — ACE — SPIRA. 11) ARI — MINUNATA — AMA. 12) R — TRASURICA — ATOL. 13) TAIGA — ICO — OTIRA. 14) SE — ZINA — ALADIN — B. 15) CALATORI — ILOT — IA. 16) OMUT — SILITOR — TOL. 17) LACOM — PITIC (fig.). 18) I — IRITARI — ABACE. 19) ANINI — ITA — ARALD. 20) ALA — ENA — ALAI — U — A. 21) TE — VIERU — BRAD — MD. 22) EHEI — RAI — ATALIA. 23) NET — DEMETER — TINC. 24) AMICALA — ELEV — UZA.

dialog cu cititorii

„Aș dori să cunosc câte ceva din activitatea literară a Veronicăi Micle”.

Polixenia SAYA
Cîmpulung, reg. Argeș

Răspunde EMIL MANU, critic literar.

Veronica Micle e cunoscută mai mult ca iubită a lui Eminescu. Mai puțin se știe însă despre activitatea sa literară. Ea s-a născut la Năsăud în 1850 — anul în care s-a născut și Eminescu — și a trăit pînă în 1889, an în care s-a stins și marele poet.

Veronica Micle a colaborat la revistele: *Convorbiri literare*, *Columna lui Traian*, *Literatorul* și *Revista Nouă*.

În timpul vieții și-a strîns poeziile în volum (pe la 1887) în editura librăriei Ig. Haiman din București, iar prin 1909 editorul Șaraga de la Iași îi retipărește opera.

Poeta a scris poezii erotice, uneori calde, cu tonalități eminesciene:

„Nu-ți mai tulbura gîndirea cu nimicurile aceste...
Nu știi tu că de cînd lumea dragostea e o poveste?”

În volumul de poezii din 1887 publică și câteva aforisme care-i definesc un regret tardiv:

„În poezie adeseori se sacrifică ideea pentru rimă, în viață inima pentru situații sociale”.

„Pierzînd cerul fericirii tale, cu anevoie mai poți găsi pămîntul de unde ai plecat”.

În volumul din 1887 e cuprinsă o mare parte a activității sale poetice. Veronica Micle publică versuri și după această dată. Remarcabilă este poezia ei la moartea lui Eminescu care a fost reprodusă în numărul unic comemorativ „Mihai Eminescu” din 15 iunie 1899: ultimele versuri ale poeziei sînt edificatoare:

„Dacă-ar da un mort din groapă pentru-n răsărit de lună
A sa liniște eternă, eu aș da de voie bună
Toate razele din lună, toate razele din soare,
Să te pot uita pe tine, să simt sufletul că-mi moare”.

Cei care au cunoscut-o mărturisesc că răspîdea în jurul ei un farmec nespus. Traian Demetrescu a înflinț-o la o serată literară prin 1888. Eminescu era atunci bolnav și poeta a vorbit cu înflăcărare despre el.

Tematic poezia Veronicăi Micle cîntă dragostea, îmbrăcînd-o într-o ușoară umbră elegiacă:

„Și cum s-a stins fără de veste
Amorul cel nemărginit
De-ți pare că e o poveste
Ce alții ți-ar fi povestit”.

(Și cum s-a stins...)

Veronica Micle n-a dat o operă masivă, dar a prezentat cu multă sensibilitate sentimente de dragoste duioasă în care cititorul de azi recunoaște atmosfera epocii.

„M-ar interesa datele mai importante din opera literară a lui Alexandre Dumas-tatăl”.

Adela TRĂILESCU
Turnu-Severin, str. Romană, 16

Răspunde VERA CĂLIN, conferențiar universitar.

Alexandre Dumas-tatăl, cu imensa lui producție de drame și romane istorice, reprezintă una dintre expresiile istorismului romantic. În prima jumătate a secolului trecut, perioadă în care au apărut romanele lui Dumas, preocupările istorice căpătaseră o amploare și o extindere ce le aduceau în sfera consumatorului obișnuit și nespecializat de literatură. Revoluția cu care se încheiasă veacul precedent și evenimentele contemporane erau de natură să alimenteze sentimentul istoric și să stimuleze interesul pentru orice fel de evocare literar-istorică, fie ea dramatică sau epică.

Romanele lui Dumas au răspuns acestei necesități, au satisfăcut curiozitatea celui mai larg public, publicul care urmărește cu pasiune o suită de foiletoane. Oferite cititorilor cel mai des sub această formă, narațiunile istorice ale lui Dumas-tatăl (unele scrise în colaborare, altele produse exclusive ale informației și imaginației romancierului) au inaugurat un gen — prin excelență popular — gen pe care fanția, vitalitatea, vioiciunea creatorului lui l-a și dus la perfecțiune. Inspirat de cele mai variate momente din istoria Franței (secolul al XVI-lea cu singeroasele lui războaie civile și religioase în „Regina Margot”, domnia lui Ludovic al XIII-lea și a lui Richelieu în „Cei trei mușchetari”, dictatura lui Mazarin în „După douăzeci de ani”, domnia lui Ludovic al XIV-lea în „Viconte de Bragelona”, a lui Ludovic al XV-lea în „Joseph Balsamo”, anii Revoluției franceze în „Laleaua neagră”, Restauratia în „Contele de Monte Cristo” etc., etc.) aceste întinse evocări ne întîmpină cu cele mai tipice trăsături ale genului pe care-l ilustrează atât de strălucit. Căsim în romanele lui Dumas acțiune palpitantă, aventuri pline de neprevăzut, care-l făceau pe cititor să aștepte cu răsuflarea oprită „urmarea”, personaje îndrăznețe și cuceritoare, adesea tratate cu umor, un colorit local care îngăduie cititorului avid de exotism istoric să pătrundă pieptis într-o epocă evocată în amănuntele ei cele mai palpabile.

Dar psihologia eroilor lui Dumas e adesea sumară și grupajul personajelor e de obicei realizat conform cu atracția romantică pentru contraste. Mușchetarii sînt concepuți ca o sinteză a eticii mușchetărești, Edmond Dantès ca o intrupare a răzburării drepte. Se ajunge astfel la pitorescul psihologic, ale cărui efecte simplificatoare sînt sporite de viziunea contrastelor. Romanele lui Dumas sînt populate de oameni generosi și viteji, cavaleri desăvîrșiți ca d'Artagnan, Dantès, Julien, pe de o parte, și pe de altă parte de trădători odioși, care, la capătul unor intrigi complicate dar ușor de urmărit, își primesc invariabil pedeapsa.

Nu căutăm însă în romanele lui Dumas-tatăl profunzimea psihologică, după cum nu căutăm nici rigoarea istorică. Ne încîntă, în această populară creație, culoarea, vioiciunea, umorul, rapiditatea dialogului și tineretea personajelor, care, așa cum a dovedit-o destinul lor cinematografic, e neatînsă de trecerea anilor.

„Ce este Ku-Klux-Klanul și cine sînt cei care-l compun?”
D. CIUDIN
Crăciuneni, reg. Bacău

Răspunde EUGEN PREDA, ziarist.

Noaptea de ajun a anului 1865. Ecurile războiului civil care abolise sclavia continuau să agite viața politică americană. Un grup de conspiratori sudiești se reunesc în minuscula localitate Pulaski din Tennessee, unde pun bazele unei societăți secrete teroriste împotriva negrilor. Astfel, ia naștere Ku-Klux-Klanul. Denumirea n-are nici o noimă, provenind din stîlcirea cuvîntului grec „cerc” (Ku-Klux) și transcrierea in-

POEZIA VERONICĂI MICLE

CEL MAI RAPID

corectă a termenului englez trib, clan sau la figurat gașcă (Klan).

De-a lungul a 100 de ani de existență, acest „imperiu invizibil”, cu ierarhia-i alcătuită din magul imperial, mari draconi, mari titani, mari ciclopi, mari bufnițe etc., și-a ramificat activitatea în tot sudul Statelor Unite, prelungind-o chiar și în nord. Louisiana, Alabama, Florida, Georgia, Carolina de Nord, Mississippi sînt însă bastioanele principale. Cruci aprinse străpungînd noaptea vestesc de obicei linișajele. Ceremoniile cagulelor sînt menite să-i înspăimînte pe negri. Klanul ca organizație diversionistă mistico-rasistă și-a proclamat drept obiectiv și lupta împotriva comunistilor, catolicilor, evreilor. Magul imperial a afirmat: „Acționăm, strîns împreună cu John Birch Society și grupările similare”. O recrudescență a activității Klanului a survenit după adoptarea legii drepturilor civile în iulie 1964. Sprijinul ocult, politic și financiar, a făcut, de asemenea, pe membrii Klanului să-și intensifice acțiunile. De la asasinarea în urmă cu un deceniu a adolescentului Emmett Till și pînă în prezent, nici unul din ucigașii dovediți ai negrilor sau activiștilor albi pentru drepturile civile n-au fost condamnați. Numai în statul Mississippi 30 de șefi de poliție locală și conducători de patrulare pe autostrăzi au fost recunoscuți ca membri ai KKK.

În prezent Klanul este mai activ decît în orice perioadă care a urmat epocii sale de înflorire din anii 20. Ca urmare, mulți dintre membrii săi apar în public fără cagulă. Dar cei care trag sforile din umbră continuă să rămînă necunoscuți marelui public.

„Ultimul record mondial automobilistic este cel stabilit în 1964 de Donald Campbell, cu 648,728 km/oră?”

Viorica VOICULESCU și Valy MANOLE
Birlad, str. Ceahlău, 7 bis.

Aproape 16 ani a durat recordul de viteză realizat în septembrie 1947 de englezul John Cobb, la bordul automobilului „Napier Railton”, de 2.900 CP care a obținut media orară de 634,397 km. Este adevărat că în vara anului 1963 americanul Craig Broadlove a realizat 657,110 km/oră cu mașina „Spirit of America”, dar Federația internațională de automobilism (F.I.A.) nu a omologat recordul, vehiculul acesta avînd doar trei roți. Ulterior recordul a fost omologat, dar la o clasă de vehicule speciale, categorie nou înființată.

În 17 iulie 1964, pe pista amenajată pe fundul fostului lac sărat Eyre (Australia), englezul Donald Campbell obține la bordul mașinii „Blue Bird” (Pasărea albastră) o medie orară de 648,728 km, record omologat de F.I.A. Peste trei milioane de lire a costat această mașină al cărui motor are două turbine, dintre care turbina de tracțiune dezvoltă 5.000 CP la 11.000 rot/min.

După mai multe doborîri consecutive ale recordului, tot în anul 1964, Craig Broadlove atinge 843.540 km/oră (de data aceasta pe un vehicul cu patru roți). La scurt timp (27 octombrie 1964) un alt american, Art Arfons, primește denumirea de „cel mai rapid om pe Pămînt”, pentru recordul obținut cu mașina „Monstrul verde”, dotată cu un motor turboreactor de avion avînd 17.000 CP, cu care a obținut media orară de 863,566 km. Recordul său a fost omologat de F.I.A. la categoria mașini cu 4 roți cu motor reactiv. De la 863 km/oră și 1.000 km/oră și apoi la viteza sunetului (circa 1.200 km/oră), deși pare puțin, vor trebui învinse foarte multe dificultăți. Există însă păreri că nu peste mult timp se va atinge și pe sol viteza sunetului.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundă: Gelu Bărbăntău, licențiat, 22 ani, Hunedoara, str. 30 Decembrie, bl. C.M. 2, et. V, ap. 59: teme diverse; Coca Florescu, 17 ani, Rm. Sărat, str. Ștefan cel Mare 10: ilustrate; Victoria I. Antonescu, elevă, I.C.H.V. București (Băneasa), bd. N. Bălcescu 4-6: ilustrate; Iulian Stănculescu, electrician, stația de transformare Băbeni, m. Rm. Vlcea: teme diverse, ilustrate; Ștefan Trifan, tehnician hortivitecol, 19 ani, com. Berezeni, m. Huși: teme diverse, ilustrate; Mariana Maxim, învățătoare, Școala generală, com. Tudora, m. Fălțiceni: muzică ușoară, ilustrate; Livia Anușă, elevă, București, str. Bazaltului 7: ilustrate; Emanuel Mare, funcționar, 50 de ani, Bocșa I, Reșița, str. Teilor 11: ilustrate; Maria Diaconescu, învățătoare, satul Ulăceni, com. Perșani, m. Rm. Vlcea: ilustrate; Margareta Vocilă și Gyero Iuliana, eleve, 16 ani, licenț. „Șt. O. Iosif”, Rupea: ilustrate; Vasile Daraban, Iași, Căminul 3, bd. T. Vladimirescu: ilustrate; Ecaterina Minăstireanu, elevă, Galați, str. N. Bălcescu 15: cinema, muzică; Aurel Petruți, instalator, Deva, str. Cuza Vodă 20: ilustrate; Iosif Anca, mecanic, Brad (Orășul nou), bloc C 7, ap. 16: cinema, muzică ușoară, ilustrate; Eugen Alexandru, mecanic, Galați, str. Pescari 33: teme diverse; Angela Diru, învățătoare, 20 de ani, com. Rădoiești, m. Roșiori-de-Verde: teme diverse, ilustrate; Zaharia Truț, electrician, Hunedoara O. T., cabana 80, ap. 2: literatură, cinema, muzică, ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

PETRU IONIȚĂ, SICULA, RN. INEU. Iată acum și răspunsurile la întrebările dv. 1) Th. Aman, pictorul care în același timp are meritul de a fi întemeietor învățămîntului superior al artelor plastice românești, ne-a lăsat o vastă moștenire artistică. Dintre cele mai importante lucrări ale sale amintim: „Hora Unirii la Craiova” (1857); „Vlad Tepeș și solii turci” (circa 1862-1863); „Izgonirea turcilor la Călugăreni” (1872); „Tudor Vladimirescu” (circa 1874-1876); „Boierii surprinși la ospăt de trimișii lui Vlad Tepeș” (1886); „Hora la Aninoasa” (1890); „Pe terasă la Sinaia” (1888), precum și numeroase naturi moarte, portrete etc. Dacă doriți să cunoașteți mai multe despre opera acestui pictor, vă recomandăm albumul „Th. Aman” apărut zilele trecute în colecția „Maestrii artei românești” (Editura Meridiane) cu un studiu introductiv de Vasile Florea; 2) Ion Vasilescu a fost unul dintre cei mai talentați compozitori de muzică ușoară din România. Dintre cele mai reușite compoziții ale sale amintim: „Du-mă acasă, măi tramvai”, „Să nu ne despărțim”, „La balul de sîmbătă seară”, „Prima poezie”, „Drag îmi e bădița cu tractorul”, „Pentru tine am plîns”, „Azi noapte te-am visat”, „Mandolinată”, „E minunat, e-cîntător”, „Nu știu ce-am găsit la tine”, „Pentru prima oară-n viața mea iubesc”, „Te recunosc și pe-nțuneric București”, „Uită-te o clipă-n ochii mei”, „La margine de București” etc.

GH. BURLAN, TC. JIU, Dorința dv. a fost de mult satisfăcută: în fiecare număr publicăm câte un foileton sub semnătura laboratorului nostru C. N. Constantin. Evident însă că se pot publica mai multe materiale satirice și umoristice decît un singur foileton pe săptămînă. Vom ține seama de sugestiile făcute și vom acorda permanent spațiu caricaturilor și schițelor satirice și umoristice. Adresa — cînd vă va veni rîndul.

V. SILVIAN

KU- KLUX- KLANUL

Pe malul apei...

În zilele în care aceste rînduri văd lumina tiparului, unora dintre cetățenii irii noastre timpanul le va fi lovit de glasuri curioase ce vin din înaltul cerului. Funcionarii de pe ogoare sau cei ce lucrează prin codri și alte pustietăți le aude o dată ziua. Dar cetățenii le prinde numai dacă, luîndu-și ranița, bastonul și binochul, ornește spre locuri unde nu se mai aude huietul orașului. Adesea însă le va prinde de pe bulevardul urbei în care trăiește: atunci cînd se va îndrepta spre casă, la o răzîrzie în noapte...

Misterioasele glasuri ce vin din văzduh aduc cu scrișul unui car cu roțile eunse. Ascultîndu-le însă mai cu atenție cetățeanul nostru va distinge un fel de gîit foarte asemănător celui al banalelor gîste și rațe.

Într-adevăr și acestea sînt gîste și rațe... Sînt gîstele și rațele sălbatice, care, așpunzînd unor porunci ce le vin din negura acelor îndepărtate vremuri cînd partea noastră de lume trăia epocile glaciațiunilor, pendulează, pe an de două ori, între iazănoapte și miazăzi...

Iar cel pe care zorile sau înserarea îl apucă undeva nu prea departe de niscai pe cu curs domol sau de niscai bălți, va auzi stolorile trecîndu-i pe deasupra apului, ca un clinchet de clopoței care taie respirația vînătorului. Și va remarca, dacă întunecarea îl va mai permite să deslușească conturul zburătoarelor cu ce șteală de bolid îi trece pe deasupra capului stolșorul de rațe care s-au ridicat de pe apa unde și-au petrecut ziua și acum zboară în căutarea celei ce va constitui popasul următor în marea lor călătorie sau invers. Dar pot fi și alt soi: pot fi rațele mari, așa-zise „de Dunăre”. Căci celelalte s-au cam călătorit la vremea asta. Au rămas acestea — cele mai mîndre dintre toate — păsări ce hoinăresc din toamnă pînă în primăvară, căutînd hrană sau ape neînghețate. Dar nu ne părăsesc țara nici a vremea celor mai strășnice înghețuri!

Bănuim că — citind toate acestea — în inima cititorului se va fi născut lorița de-a vedea el însuși ceva din marca bogăției în vînat de apă a plaiurilor noastre.

Lucrul este prea posibil. Aproape pretutindeni în țara noastră. Oriunde se găsește un rîu cu curs domol, o gîrlă, un ochi de apă înconjurat de stuf.

Să-i fixăm însă turistului nostru și de această dată un itinerar și un țel.

Îl trimitem, așadar, la nici 20 de km nord de Brașov. La Feldioara, să zicem. Acolo unde drumul mare și calea ferată aproape ating Oltul. În partea de nord a țării Birsei, deci, acolo unde rîul șerpuiește lin, făcînd largi coturi în care cuprînde sînd pășuni, cînd țarină, cînd lunci.

Pseudovînătorul va coborî deci la rîu și va trece podul, pe malul drept. Pe care îl va ține apoi — dar nu prea de aproape! — mergînd fie în susul apei, fie în josul ei. În cazul dinții și avea drept obiectiv final podul din dreptul comunei Bod, de unde se va putea întoarce acasă cu autobuzul. În cazul al doilea, va năzui spre podul din dreptul comunei Măieruș — atențiune! stație mică, unde nu opresc acceleratele și rapidele — de unde se va întoarce acasă cu trenul. În ambele cazuri, după o zi petrecută într-un peisaj frumos și bogat în surprize...

Pseudovînătorul se va apropia de albia rîului cu grijă, potrivit lucrurilor în așa fel, încît de pe apă să nu i se vadă decît... vîrfurile nasului. Ajungînd să vadă o porțiune de apă, va privi cu atenție în sus și în jos, pînă ce va da cu ochii de niște puncte negre în continuă mișcare, pe luciul. Cel mai adesea vor fi rațe sălbatice. Mai rar acele puncte mișcătoare vor fi gîste. Gîste sălbatice pogorîte pentru o zi sau două de odihnă din zborul spre o lume lipsită de ger și crivăț.

Turistul nostru va căuta să-și noteze cît mai precis locul sau cotul de rîu în care păsările se bălăcesc căutîndu-și hrana. Apoi se va îndrepta tiptil, ascuns pe după mal și pe după tufele malului, cu un ocol cît mai larg, spre apă... Văzîndu-le de aproape sau chiar foarte de aproape, va trăi clipe de emoție ce rămîn din păcate necunoscute multor oameni. Clipe care vor lua sfîrșit în momentul cînd un măcăiit sau un gîgîit de spaimă va vesti cuprînsul că sălbăticiunile au devenit bănuitoare. După care, fără prea multă „gîndire”, se vor ridica. Cu mare concert de măcăieli și de gîgîieli și zvon de aripi, spre a căuta un loc mai pașnic.

Manevra se poate repeta de zeci de ori într-o singură zi. Iar dacă, duminică fiind, Oltul s-ar găsi „bîntuit” de vreo grupă de vînători, care execută aceleași manevre, dar cu alt final, turistul nostru va putea face observații.

El va rămîne adînc impresionat de bogăția în vînat acvatic chiar și a celei porțiuni de rîu care străbate un ținut mult populat și mult industrializat. Și își va zice: Dacă aici e așa — ce trebuie să fie prin preajma marilor bălți, de-a lungul Dunării și mai ales în Delta!...

Iar văzînd cum păsările, după ce se lasă pe apă, păstrează un minut de nemișcare, spre a observa de nu cumva le pîndește vreo primejdie, cum își instalează adevărate santinele spre a le veghea odihna și timpul de căutare a hranei, cum, în zbor, cea din vîrfurile V-ului, care are mai greaua sarcină de a despica, pe seama întregului stol, aerul, este schimbată din cînd în cînd de alta mai odihnită, din coada formației — va înțelege în ce fel ele, ascultînd de reflexe pe care le-au moștenit din experiența generațiilor trecute, reușesc să asigure perpetuarea speciei!...

Nic. A. STRĂVOIU

COLȚUL AUTOMOBILISTULUI

Să schimbăm singuri uleiul

Nu este totul să-ți fi cumpărat mașina, trebuie să știi și s-o păstrezi. Iar ca s-o ștergi, s-o lustruiești și chiar să știi ce-i lipsește — cînd se împlină să-i lipsească ceva — toate acestea trebuie să devină pașuni.

Sînt anumite lucruri pe care orice conducător auto trebuie să le de-prîndă a le face singur. Printre acestea, în primul rînd, trebuie să învețe să schimbe uleiul. În acest scop, automobilistul trebuie să aibă în garaj, totdeauna, o cantitate de ulei curat din grupa 400 — de vară sau de iarnă — procurat de la PECO.

Cînd s-a împlinit „sorocul” schimbării uleiului, motorul trebuie lăsat să se încălzească bine pentru ca uleiul să fie cît mai fluid. Așezați sub baia de ulei a motorului o tavă și desfaceți cu cheia potrivită șurubul de golire a băii.

În timp ce baia se golește, pregătiți uleiul grupa 100, pe care-l folosiți pentru spălarea motorului, avînd grijă să aveți o cantitate egală cu jumătate din capacitatea băii (capacitatea băii — 4 litri; ulei pentru spălare deci — 2 litri).

După ce uleiul din baia motorului s-a scurs complet, fixați șurubul de golire și prin orificiul de umplere turnați uleiul pentru spălare.

Porniți motorul și lăsați-l să funcționeze 3-4 minute, pînă ce acest ulei a pătruns prin toate orificiile de ungere, spălîndu-le. După oprirea motorului, lăsați din nou să se golească baia, apoi fixați șurubul de golire și strîngeți-l foarte bine cu cheia.

Nu uitați însă un lucru: înainte de a turna uleiul proaspăt trebuie să înlocuiți vechiul cartuș filtrant din filtrul de ulei cu alul nou. Nu lăsați niciodată motorul să funcționeze fără cartuș în filtru.

Aveți grijă totdeauna ca nivelul uleiului în baia motorului să fie între reperele „min” și „max” imprimare pe tija de control.

...Și dacă, în final, mînjit pînă la coate de ulei, veți prezenta stingherit soției două pete pe pantalonul de tergal, faceți totodată promisiunea în-trebuințării unui balot cu prilejul viitoare acțiuni de acest fel. Fără îndoială că zîmbetele amîndurora vor exprima același lucru:

— Dacă ai mașină, trebuie să știi s-o îngrijești.

Ing. Lucian STAN

Puternic ca bătrînul Atlas...

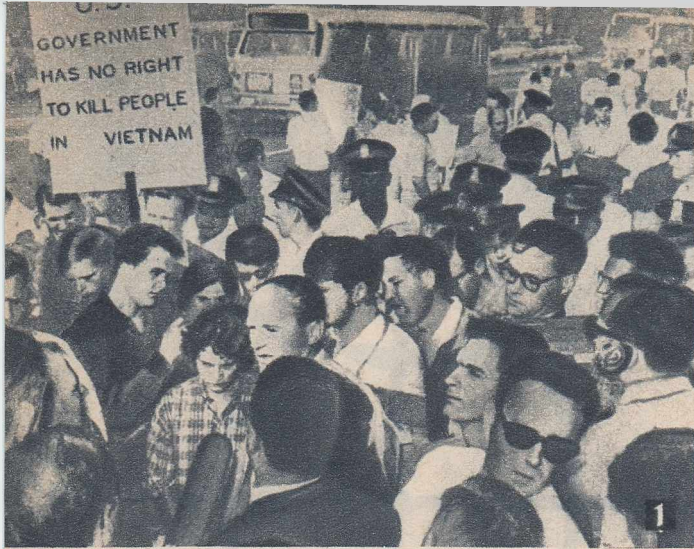
CONSUMIND

DROJDIA

FORTIFIANTĂ

Bogată în vitamine, drojdia fortifiantă este indicată în-deosebi pentru persoanele cu regim dietetic.

Drojdia fortifiantă se administrează concomitent cu cele două mese principale.

În Statele Unite și în numeroase alte țări occidentale au avut loc zilele trecute puternice mitinguri și demonstrații prilejuite de „Ziua internațională a Vietnamului”, în cadrul cărora manifestanții au protestat împotriva războiului dus de S.U.A. în această țară. Fotografiile alăturate înfățișează aspecte de la demonstrații care s-au desfășurat la Washington (foto 1), Oslo (foto 2), Bruxelles (foto 3).

Cei trei laureați ai Premiului Nobel pentru medicină: profesorii François Jacob, André Lwoff și Jacques Monod, de la Institutul Pasteur din Paris.

La Expoziția cărții românești deschisă în orașul suedez Uppsala.

cadran

INTERNATIONAL

CONȘTIINȚE

Fotografia înfățișându-l pe lordul Bertrand Russell în timp ce rupea în bucăți, la 14 octombrie, carnetul de membru al partidului laburist (din care a făcut parte timp de 51 de ani) a impresionat opinia publică mondială ca un zguduitor document de conștiință civică și umană. Prin gestul său, filozoful și activistul social — căruia 93 de ani de viață și decenii întregi de meditație asupra sensului vieții i-au adus experiență și înțelepciune — se desolidariza public de politica laburistă care dă un gir incurajator agresiunii americane în Vietnam. Omul de cultură, cetățeanul cu simț de răspundere față de idealurile păcii și civilizației — a vrut să spună prin actul său Russell — nu poate, nu are voie să tacă, să rămână pasiv când o întreagă mașină de război încearcă să înăbușe setea de libertate a poporului sud-vietnamez, care se vrea stăpîn pe destinele sale; cînd, în disprețul oricăror norme de omnie și legalitate, orașe și sate, diguri și hidrocentrale dintr-o țară suverană — R. D. Vietnam — sînt prefăcute, prin bombardamente zilnice, în sorum și ruină.

Russell, care de altfel în multe rînduri a găsit forme originale de a protesta împotriva pregătirilor de război și în favoarea interzicerii armelor nucleare, nu este un caz izolat. Este remarcabil că în Statele Unite însăși, intelectuali de vază se desprind din „turmul de fildes” pentru a-și afirma — în modalități și grade diferite — dezaprobarea și protestul față de acțiuni agresive ca intervenția din Vietnam, din Republica Dominicană. Foarte recent, dramaturgul Arthur Miller a trimis președintelui S.U.A. o telegramă prin care refuza invitația de a participa la solemnitatea ocazională de semnarea legii privitoare la arte și învățămîntul umanist. Miller avea să-și susțină părerea și în cadrul mitingului de la Universitatea din Ann Arbor (statul Michigan), la care 3 000 de studenți și profesori au cerut încetarea intervenției din Vietnam. Poziția lui Miller ne-a amintit de gestul poetului Robert Lowell, care a respins invitația de a participa la Festivalul artelor de la Casa Albă din pricina „ororii și neîncrederii” — motiva el — în politica externă oficială. Unii l-au criticat pe Lowell, dar 20 colegi ai săi din domeniul literaturii, printre care Philip Roth, Robert Penn Warren, Mary McCarthy l-au sprijinit. Ulterior, criticul Lewis Mumford a numit orientarea oficială în Vietnam o „insultă morală”, iar poetul și dramaturgul Archibald MacLeish le-a cerut scriitorilor să nu se rezume doar la semnături pe apeluri, ci să se angajeze prin întreaga lor operă față de problemele politice actuale.

Exemplele citate — și am putea cita încă altele atît din Anglia și S.U.A., cît și din alte țări occidentale — sînt revelatoare pentru ceea ce un scriitor american, Mitchener, definește ca „un nou sentiment al angajării, contrastînd frapant cu starea de spirit a oamenilor de litere (din S.U.A.) din deceniul 1950-1960”.

Este vorba, desigur, doar de un început timid, dar vîdînd un spirit de răspundere crescut din partea unor oameni de cultură, noi deplasăm în opinia publică americană, care-și găsește expresie în zeci și zeci de mitinguri, demonstrații, marșuri pe tot întinsul Statelor Unite. Un început capabil să aibă rezonanțe adînci în lupta mondială pentru curmarea agresiunii din Vietnam, pentru triumful în viața internațională a rațiunii și a respectului convenit independenței și suveranității popoarelor.

I. FÎNTINARU

C-5 A

Într-o seară, senatorul democrat Richard Russel din statul Georgia (S.U.A.) a fost convocat la Casa Albă unde a stat pînă tîrziu noaptea, după care a avut o întîlnire cu corespondenții la Washington ai ziarelor din Atlanta (Georgia). A doua zi, pe baza titlurilor grase apărute dimineața în paginile întîi ale acestor publicații, în întreaga Georgie, a curs șampania la banchetele spontane date de mulți oameni de afaceri din acest stat sudic și mai ales de către conducerea companiei de avioane Lockheed. Succesiunea de evenimente descrisă aci a fost declarată de indicativul magic C-5 A. Redacțiile se agitău, telefoanele sunau și americanii din Georgia exclamau: „Am pus mina pe C-5 A!” Este noul tip de avion militar de transport care urmează să fie construit de către Lockheed pentru forțele aeriene, avînd capacitatea, după cum anunță sursele Pentagonului, de a transporta, fiecare, „în centrele de tulburări din lumea întreagă”, 650 de oameni gata de luptă sau materiale grele de luptă cum ar fi opt mari camioane, două elicoptere, două ambulanțe și un pod mobil lung. „Un contract de 2 miliarde de dolari — cea mai zemoasă prună culeasă în ultimii ani de constructorii de aeronave”, apreciază revista „Newsweek”. De fapt comanda se rezumă doar la 58 de avioane, dar este vorba de primele avioane, ceea ce înseamnă că întreaga fază costisitoare și nerentabilă de la început a experimentării și asimilării noului produs va fi suportată de bugetul statului, urmînd ca, o dată depășită această fază, și după livrarea celor 58 de avioane, Lockheed să le folosească pe cele produse ulterior, pe piața comercială. Publicațiile de specialitate americane apreciază că în felul acesta întreprinderile Lockheed din Georgia și-au asigurat de lucru pentru cea mai mare parte a viitoarei decade.

Mai rămîne încă de consemnat un fapt înaintea de a trage concluziile acestui episod. De ce anunțul plasării acestei comenzi grase s-a făcut nu pe cale normală ci prin indiscreția deliberată a senatorului Russel, după vizita sa la Casa Albă? La anul, senatorul democrat are de făcut față celei mai grele campanii

pentru menținerea locului de membru al Senatului din parte statului Georgia, iar partidul de guvernămînt i-a pus la dispoziție în felul acesta unul din instrumentele viitoarei bătălii politice, reflectat în lozincă „Vreți de lucru?... Votați pe senatorul Russel care a obținut comanda pentru Lockheed!”

Iată așadar ce înseamnă mesajul cifrat C-5 A. Înseamnă că activitatea economică din acea parte a Georgiei (și nu numai de acolo) este strîns legată de menținerea și extinderea comenzilor militare a cursei înarmărilor. Înseamnă că alegerea reprezentanților în Senat se va face în acest stat doar în funcție de cine subordonează mai bine interesele întregii populații celor ale marilor trusturi de armament. S-ar putea spune că s-a alege un comis-voiajor de furnituri militare și nu un senator. Dar nu numai atît. C-5 A este destinat în primul rînd intervențiilor brutale în afacerile interne al altor state, ceea ce înseamnă că o parte importantă a activității economice și politice, se hrănește și menține și se dezvoltă, din această politică de intervenție, trăiește cu alte cuvinte, pe spina rea ei.

Evident, ori de cîte ori l'O.N.U. sau în cadrul altor organisme internaționale, se va ridica problema unei dezarmări eficiente, a lichidării politicii de intervenție, o coaliție cum este cea dintru Russel și compania Lockheed va face tot ce-i va sta în putință pentru a nu-și pierde pozițiile.

Este explicabil de ce lupta pentru înfățișarea dezarmării este legată de înfringerea rezistenței profiturilor de pe urma cursei înarmărilor.

N. LUPU

LOVITURA DE TEATRU

Cînd Trujillo, sîngerosul dictator al Republicii Dominicane, a fost asasinat, în urma lui au rămas sume considerabile, strînse în timpul crudei sale stăpîniri asupra țării și poporului dominican. Numai la băncile din Elveția se află 183 milioane de dolari. La masa de partaj s-au înființat mai multe grupuri interesate să pună mina pe averea rămasă: copii legitimi și alții nelegitimi, împărțiți în clanuri cu domiciliile în Franța, Spania și Statele Unite. La început, unul din principalii beneficiari, Ramon (copil legitim) a reușit să se înfrupte cel mai bine. Cu aproape un an în urmă, acuzat de diferite delictе, el a fost însă arestat în Franța, extrădat în Elveția, dar apoi... pus în libertate, spre disperarea „clanului din Miami” (copiii născuți în afara căsătoriei, însă legitimați ulterior). Se părea că drepturile celor de pe celălalt mal al Atlanticului erau definitiv periclitate. Punerea în libertate a lui Radames nu a oprit însă complet cursul justiției. Șeful clanului Trujillo din Madrid, continua să fie inculpat pentru săvîrșirea a numeroase infracțiuni — escrocherii, abuz de încredere, falsuri în acte publice — toate în legătură cu moștenirea. Judecătorii din Geneva au continuat deci să cerceteze dosarele. Au avut loc nenumărate audieri de martori. Cînd judecătorii genevezi au aflat noi elemente, au fost convocați la un tribunal elvețian copiii aparținîndi clanului din Spania, precum și văduva fostului dictator. Neprezentarea lor a atras emiterea unui mandat de arestare pe numele lui Radames. Dar se pare că „legitimii” nu-și fac griji.

Între timp clanul din Miami începuse să nutrească din nou speranțe. Iată însă că în acel moment s-a produs o adevărată lovitură de teatru. Flore de Oro, fiică a fostului dictator, a hotărîrit pe neașteptate să-și părăsească aliații din Miami. Ea s-a decis să acționeze singură, împotriva tuturor, pentru a obține cele 183 milioane dolari. Procesul continuă.

E. CEDRU

Galeria Victor Emanuel din Milano — loc de întâlnire al cîntăreților și impresarilor.

OPERA ȘI MAFIA

În 1959, senatoarea italiană Lina Merlin a depus în Parlament un proiect de lege privind teatrele lirice. Proiectul prevedea interzicerea totală a activității agențiilor particulare care se ocupau, atunci ca și acum, cu operațiunile de „mediere” între teatrele de operă și cîntăreții. Proiectul n-a fost adoptat dar senatoarea a continuat să strîngă piese la dosarul despre afacerile verosane ale acestor agenții, folosindu-le pentru o nouă intervenție în Parlament, în anul 1962. Rezultatul a fost în continuare același — adică agențiile au beneficiat mai departe de libertatea de întreprindere, apărută de lege.

Și cum legea nu apără în aceeași măsură pe artiști, aceștia au continuat și ei să se supună legilor gangsteresti ale agențiilor, plătindu-le cote-părți uriașe din onorariile încasate pentru spectacolele în care cîntau. Căci a cînta pe o scenă lirică din Italia este o cinste care se plătește foarte bine, grație, în mare măsură, subvențiilor acordate de stat, deși teatrele de operă nu sînt etatizate; o cinste pe care artistul, chiar dacă și-o datorează în întregime sieși, este însă de cele mai multe ori nevoit să o împartă (și nu doar pe din două) cu agentul inevitabil în relația dintre vocea sa și scena teatrului în cauză. Singura excepție o constituie Teatrul „Scala” din Milano.

Scandalul avea să izbucnească însă abia în anul acesta, cînd baritonul Giuseppe Zecchillo s-a plîns procuraturii din Milano de boicotul ce i-a fost aplicat de către una din faimoasele agenții, pentru simplul motiv că refuzase să plătească suma ce i se ceruse pentru medierea unor contracte. Elementul nou stă tocmai în această plîngere publică, de care oasarele d-nei Merlin nu izbitseră niciodată să se prevaleze, pentru simplul motiv că nici un cîntăreț de operă cu oarecare autoritate nu consimțise să recunoască public că, pentru a se putea urca pe scenă, face comisurii umilitoare. Există nemăsurate cazuri în care tenorii sau baritonii sînt „angajați” de agenție pe cîțiva ani, primind ca remunerație lunară vreo două treimi din onorariul care li s-ar cuveni pentru o seară.

Revoltat de suma cerută de agenție, Zecchillo a început prin a refuza să mai lucreze cu ea. A fost amenințat că nu va mai putea cînta niciunde și nicînd. Și amenințarea n-a întîrziat a se transforma în boicot. Un exemplu: solicitată de un teatru de operă să faciliteze angajarea lui Zecchillo pentru o serie de spectacole, agenția a răspuns că baritonul ar fi plecat în America, ceea ce era complet fals.

Acțiunea judiciară cerută de Zecchillo împotriva agenției a dat naștere unei mari agitații în lumea artiștilor de operă din Italia, determinînd presa să constate că și în lumea teatrului liric domnesc legile „Mafiei”.

Gabriele DOLGU

CAZUL PRIMARULUI ADENAUER

Apariția memoriilor fostului cancelar vest-german Adenauer a reanimat vechea dispută privitoare la felul în care acesta a fost „concediat” de autoritățile militare engleze pe vremea cînd deținea funcția de primar al orașului Köln. Doctorul Adenauer — scrie ziarul „Sun” — „are numai amintiri sumbre despre relațiile sale cu englezii în perioada imediat postbelică — înainte de a fi devenit cancelar”.

Nu este greu de deslușit că Memoriile lui Adenauer urmăresc să justifice — așa cum se întîmplă adeseori cu asemenea scrieri — politica pe care a promovat-o. După ce laudă relațiile „foarte bune” cu trupele de ocupație americane, care au intrat în Köln o dată cu prăbușirea Reichului hitlerist, Adenauer notează: „Lucrurile s-au schimbat atunci cînd americanii au părăsit, la 21 iunie 1945, orașul Köln, și trupele engleze le-au luat locul. Cîrind am intrat în conflict cu ofițerii englezi”. El se plînge că militarii englezi i-au pus sub observație telefonul de la reședința sa de la Rhoendorf (la 20 km de Köln) și i-au făcut tot felul de șicane. Comandantul militar englez al orașului Köln, John Barraclough, l-a „concediat” pe Adenauer din postul de primar pentru — ceea ce a fost denumit — „lipsă de energie în problema reparațiilor de război”.

Postul general englez, care în timpul războiului a fost „sir” și locuiește la Stratford on Avon, a explicat într-un articol trimis la „Neue Rheinzeitung” condițiile care au determinat concedierea: „Am făcut tot ce mi-a stat în putință ca să-l conving pe doctorul Adenauer asupra urgenței problemei respectării obligațiilor și pentru a-i solicita colaborarea... El mi-a arătat însă un album cu schițe, intitulat Köln în viitor”. Și generalul englez își aminteste că i-a spus primarului să vină cu schițele... după zece ani.

Episodul destituirii primarului nu aparține exclusiv istoriei, tîrînd seamă că și astăzi problemele întreținerii trupelor engleze pe teritoriul vest-german — așa-numita Armată a Rinului — constituie un subiect litigios între Anglia și Republica Federală Germană.

Z. FLOREA

DIN „SECRETELE” POLIGLOTELOR

În anul 1661 Inchiziția pronunța sentința de condamnare la moarte a unui student acuzat de vrăjitorie. Vina lui era „de a fi învățat limbă după limbă cu o iuteală supranaturală, lucru în care amestecul diavolului era evident” — din „Conversation-Lexicon für Geist, Witz und Humor” de Mauritz Saphir (1795-1858).

Încercările tinărului de a demonstra că nu era vorba de nici o vrăjitorie și că numai cunoașterea limbilor greacă și latină îl ajutase să învețe celelalte limbi străine, rămaseră zadarnice. Argumentația lui era însă foarte logică și avea să fie confirmată mai tîrziu de alți oameni preocupați de însușirea unui număr mare de limbi străine.

Latina, după cum se știe, stă la baza limbilor romanice — franceza, italiana, spaniola, româna, portugheza, provensala, catalana. Lexicul limbilor germanice și slave cuprinde de asemenea un număr mare de cuvinte derivate din latină și greacă. La rîndul său, terminologia științifică și tehnică a zilelor noastre este formată aproape în întregime din cuvinte împrumutate de la cele două limbi „moarte”.

Se spune despre Iosif Dvoretzki din Moscova că nici el nu mai poate enumera toate limbile pe care le știe. Un colaborator al revistei sovietice „Cultura și viața” scria că îl cunoaște pe Dvoretzki de 30 de ani și că în tot acest răstimp i-a pus de nenumărate ori întrebări despre cele mai diverse limbi și dialecte la care Iosif Dvoretzki n-a răspuns nici măcar o singură dată cu „nu știu”. Într-o zi, venind vorba despre *kaşubă*, cea mai puțin cunoscută dintre limbile slave, Dvoretzki i-a dat pe loc, fără nici o consultare prealabilă, informații mai bogate chiar decît cele cuprinse în dicționarele enciclopedice.

Întrebat cum explică uimitoarele sale cunoștințe, Iosif Dvoretzki răspunde că încă de pe cînd era elev a studiat foarte serios așa-numitele „limbi moarte”.

La optsprezece ani știa aproape pe de rost, în original, Iliada și Odissea. „Pe cînd, elev fiind, învățam latina și greaca, colegii mei îmi spuneau că îmi pierd timpul — mărturisește Iosif Dvoretzki. Eu însă eram foarte convins că aceste limbi îmi vor servi drept bază în studiul limbilor vii din grupa indo-europeană. Consider experiența mea o confirmare a faptului că unul dintre marile „secrete” ale poligloților constă în cunoașterea limbilor clasice.”

D. S.

„COȘMAR ANTILEZ”

Sub acest titlu ziarista franceză Eva Dessarre își prezintă, într-un volum recent apărut, impresiile dintr-o călătorie întreprinsă în Antile. Înfrîșînd realitățile pe care le-a cunoscut „de visu”, autoarea subliniază că nici una dintre insulele pe care le-a vizitat nu i-a lăsat în asemenea măsură impresia de dezastru ca Haiti. „Dintre toate insulele Antilelor, Haiti rămîne cea mai înapoiată” — ține să precizeze de la început autoarea.

Negrii, care constituie majoritatea populației haitiene, trăiesc în niște condiții înspăimîntătoare. Afară de o minoritate cu un cîștig anual relativ mai bun, restul populației are un venit mediu anual sub 100 dolari.

Principalele resurse naționale ale insulei le constituiau cafeaua și turismul. Însă în 1963 — scrie Eva Dessarre — doar 54 de turiști au vizitat insula, față de

2.533 în 1960. Cît privește cafeaua, Haiti exportă 30% din producția ei în Statele Unite. Cealaltă importatori sînt, în ordinea importanței, Belgia, Italia, Franța, R.F.G., Elveția, Olanda, Norvegia, Suedia, Danemarca, Liban și Siria. Dar plantațiile sînt pe cale de dispariție. Așa cum merg lucrurile, exporturile vor înceta, după aprecierile experților, peste trei ani. Încă de pe acum haitienii trebuie să se lipsească de cafea ca să poată continua, de bine de rău, să vîndă în străinătate. Plantațiile de cafea sînt secătuite și ar trebui înlocuite de urgență. De asemenea și fertilitatea solului ar trebui să fie stimulată. Dar cultivatorii n-au mijloacele necesare, iar guvernul nu încearcă de loc să le vină în ajutor. Plantațiile sînt într-o stare jalnică. De cel puțin un secol eroziunea a făcut ravagii mult mai îngrozitoare decît toate ciclonele la un loc. Dintr-o suprafață de 27.750 km², doar o cincime e cultivabilă. Iar din această suprafață, numai trei sferturi sînt irigate. Să ne mai mirăm atunci că în Haiti un adult considerat că s-a „hrănit” dacă a mîncat două banane într-o zi, iar în unele regiuni un pumn de orez sau de manioc? Un specialist în problemele nutriției de la organizația panamericană a sănătății, I.D. Beghin, a stabilit că în Haiti consumul mediu pe locuitor este de 1.875 calorii, cheltuielile pentru alimentație, pe zi și pe locuitor, fiind de 0,45 gruzi, adică 9 cenți americani.

Cum să ne mai mirăm atunci că malaria și dizenteria bîntuie cu furie în rîndurile populației și că mortalitatea infantilă atinge proporția de 203,3 la mie? Tuberculoza, sifilisul și paludismul sînt boli endemice.

Insula, denumită altădată „Perla Antilelor”, agonizează. Din această situație — subliniază Eva Dessarre — numai haitienii o pot salva.

P. B. MARIAN

VIZON ȘI VALUTĂ

Vizonul — acest animal mic, cu aspect urît și rău mirositor — trage greu în balanța economiei Danemarccii. Aceasta pentru că există în prezent în Danemarca peste 3.000 de crescători, care dau pe piața mondială cam 700.000 de piei de vizon în fiecare an, a căror valoare se ridică la 85.000.000 de coroane.

Producția crescătorilor din Danemarca reprezintă 10% din totalul producției mondiale. Deci, din fiecare zece haine de vizon purtate pe meridianele lumii, una provine din Danemarca. Și, cu toate acestea, vizonul nu este cunoscut de danezi decît din anul 1935. Danemarca vinde blănuri de vizon în 25 de țări, între care și în S.U.A., care contractează în fiecare an cîte 500.000 de bucați.

Afacerile în acest sector mergînd de minune, crescătorii din

Danemarca și-au propus sporirea producției, astfel ca să se ajungă la 1.000.000 de „unități” pe an, o unitate reprezentînd un animal. De pe acum există unele crescătorii care dau pînă la 10.000 exemplare pe an.

I. M.

ADEVĂRATA FAȚĂ A „LIGII SINCERITĂȚII”

De răposatul senator american McCarthy, „vînătorul de vrăjitoare” de tristă celebritate, nici măcar foștii lui prieteni personali nu mai vorbesc decît cu jenă și amărăciune. Iată însă că el e pe cale să fie „reabilitat”. Ingrata sarcină și-a luat-o „Liga sincerității”, o organizație de extrema dreaptă din Rhodesia de Sud, care-l declară nici mai mult, nici mai puțin decît: „cel mai de seamă patriot american care a trăit vreodată”.

Afirmația de mai sus poate părea surprinzătoare numai pentru cei care nu cunosc celelalte teze politice și ideologice ale „Ligii”. Aceasta se erijează în apărătoria „civilizației occidentale”, amenințată de un „gigant complot comunist”. Printre participanții la respectiva conspirație s-ar număra... Organizația Națiunilor Unite, UNESCO și chiar bisericile catolice și protestante.

În ciuda aparențelor, nu e vorba de o manifestare patologică a cîtorva pacienți dintr-o clinică de boli nervoase. În climatul instaurat de guvernul racist al Rhodesiei de Sud, „Liga sincerității” — din care fac parte și cîțiva miniștri — nu constituie un fenomen izolat. Un articol publicat pe o pagină întreagă de săptămînalul londonez „Sunday Times” sublinia că acolo „se desfășoară pe un front larg o propagandă de esență tipic nazistă”. Concludent în acest sens e și faptul că ministrul informațiilor are drept consilier principal pe un anume Ivor Benson, adept declarat al lui Oswald Mosley, unul din liderii fasciștilor din Marea Britanie.

Africanii, care constituie covârșitoarea majoritate a populației, nu s-au bucurat niciodată de libertatea presei și a cuvîntului. Acum însă pînă și albi care nu sînt întru totul de acord cu guvernul nu mai au nici o posibilitate de a-și exprima părerile. Ziarele sînt supuse unei cenzuri nemiloase, conform indicațiilor personale ale primului ministru Ian Smith, care susține cu cinism că „libertatea nu trebuie confundată cu libertinajul”. Și cum orice critică la adresa guvernului e etichetată drept „libertinaj”, concluzia se desprinde de la sine.

„Lucrul cel mai grav — scrie „Sunday Times” — este că dacă îndrăznești să susții că milioanele de locuitori negri ai Rhodesiei de Sud au și ei dreptul să se amestece în treburile țării, ești socotit imediat comunist și tratat ca un criminal. Privilegiile celorlalte mii de albi sînt considerate sacrosancte și intangibile”.

Postul de radio din Salisbury transmite cu regularitate emisiuni în care se afirmă că africanii sînt „suboameni” și că toți cei care le iau apărarea „trebuie puși la stîlpul înfămiei, aruncați în temniță și exterminați fără cruțare, ca trădători de patrie”.

„În Rhodesia de Sud domnește inchiziția în cel mai adevărat sens al cuvîntului — conchide săptămînalul „Sunday Times”. Am mai avut de-a face cu genul de propagandă care se duce acolo. Poate că nu a inventat-o Goebbels, dar în orice caz el a folosit-o din plin!”

N. AURELIU

Cîțiva dintre cei 4.300.000 haitieni ale căror venituri anuale nu depășesc 100 dolari.

E DELICIOS!

Consumați șerbeturile de: lămți, portocale, smeură, vanilie, zahăr ars, cacao, cafea

MARGARINA VITAMINIZATĂ

O grăsime de origine vegetală ce înlocuiește în foarte bune condițiuni untul atât la prepararea prăjiturilor cât și la diferite preparate culinare